

KA

► Nasjonal gravplasstatistikk forprosjekt 2

Oppdragsnr.: 52205239 Dokumentnr.: 1 Versjon: 2 Dato: 2023-12-20

Foto: Ole Christian Torkildsen. KA

Oppdragsgiver: KA
Oppdragsgivers kontaktperson: Carsten Furuseth
Rådgiver: Norconsult AS, Vestfjordgaten 4, NO-1338 Sandvika
Oppdragsleder: Gylve Aftret-Sandal
Fagansvarlig: Inger Lise Tyholt
Andre nøkkelpersoner: Kjersti Kambestad, KA

2	2023-12-20	Endelig rapport	GylAft	IngTyh	GylAft
1	2023-10-16	Rapport optimal kvalitet på statistiske data vedrørende gravplassforvaltningen	GylAft	INGTYH	GylAft
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

► Sammen drag

Desember 2021 ga Barne- og familiedepartementet KA i oppdrag å utrede tilgangen til nasjonal gravplasstatistikk. Forprosjektet ble gjennomført høsten 2022. Forprosjektet hadde sin bakgrunn i oppfyllelsen av gravplasslovens § 23, som omhandler avlevering av statistikkopplysninger fra gravplassmyndighetene til departementet og skulle kartlegge muligheten for å hente ut aktuell statistikk fra fagsystemene som brukes av de fleste gravplassmyndighetene i dag.

Anbefalingen som ble gitt var at prosjektet skulle gå videre i et nytt prosjekt del 2. Prosjektets formål var å lage en anbefaling om hvordan gravplassmyndighetene kan oppfylle kravet i Gpl. § 23 om innlevering av statistiske data. Forprosjekt 2 har spesielt sett på disse områdene:

- Utrede kvalitetskrav, standardiseringskrav og metodikk.
- Gjennomføre undersøkelser blant fellesrådene
- Utrede prosjektets behov for standardiserte begrepsdefinisjoner
- Avklaring av hvilke krav og variabler som skal prioriteres videre (SFIVT og BFD)
- Forslag til metodikk for uthenting av nasjonal statistikk med tilhørende forventninger til gravplassmyndighetene (gpl § 23)
- Avlevere en rapport om hvordan oppnå en optimalisert kvalitet på statistiske data og tilgjengeligheten til disse

Figur 1-1 viser de utvalgte variablene som prosjektet foreslår skal ligge til grunn for nasjonal gravplasstatistikk. Utvalget er en forenkling av det opprinnelige settet med variabler, og er i tillegg basert på en logikk som gjør det enkelt å legge til nye variabler i rapporter hentet fra fagsystemet dersom behovet melder seg.

Revidert variabelsett
1 Kistegravlegginger på gravplasser i kommunen
1.1 Totalt antall kistegravlegginger
1.2 Antall kistegravlegginger i ordinært kistegravfelt
1.3 Antall kistegravlegginger i navnet minnelund
1.4 Antall gravlegginger i særskilt tilrettelagte graver
2 Urnegravlegginger på gravplasser i kommunen
2.1 Totalt antall urnegravlegginger
2.2 Antall urnegravlegginger i ordinære urnegravfelt
2.3 Antall urnegravlegginger i ordinær kistegrav
2.4 Antall urnegravlegginger i kistegrav som etter lokale gravplassvedtekter kun kan benyttes til urnegravlegging
2.5 Antall urnegravlegginger i navnet minnelund
2.6 Antall urnegravlegginger i anonym minnelund
2.7 Antall urnegravlegginger i urnevegg
3 Øvrige forhold
3.1 Antall kister mottatt fra andre norske kommuner for gravlegging
3.2 Antall urner mottatt fra andre norske kommuner for gravlegging
3.3 Antall graverferd sørget for av kommunen

Figur 1-1 Utvalgte variabler til grunn for nasjonal gravplasstatistikk

Kartleggingen av utfordringene i prosjektet avdekket at mange respondenter mente at dagens fagsystemer ikke gir tilstrekkelige muligheter for å hente ut den etterspurte statistikken. Noen av gravplassmyndighetene rapporterte også at de må gjøre en manuell gjennomgang av data, noe som er tidkrevende og feilutsatt.

Videre rapporterte noen gravplassmyndigheter at flere av de forespurte variablene ikke er relevante for dem, f.eks. på grunn av lavt antall gravlegginger per år. Enkelte rapporterte at de ikke har tilstrekkelig kompetanse til å søke opp nødvendig informasjon i fagsystemet.

Som løsning på dette peker vi i rapporten på behovet for at fagsystemene tilbyr funksjonalitet for rapportering og statistikk. Det er viktig å definere og standardisere begrepene for å unngå misforståelser og feilrapportering. Datainnsamlingen bør tilpasses slik at den er relevant for alle kommuner, uavhengig av størrelse og antall gravlegginger. Det kan være nyttig med mer detaljerte instruksjoner eller forklaringer knyttet til hvert spørsmål eller variabel i undersøkelsen. Gravplassmyndighetene er ansvarlige for rapporteringen av statistikk, for å støtte de i rollen trenger de nødvendig opplæring eller veiledning i hvordan man kan bruke fagsystemene mer effektivt for rapportering.

Prosjektet anbefaler at man starter innsamling av nasjonal gravplasstatistikk på grunnlag av de foreslåtte variablene, med tilhørende definisjoner. Ved å informere gravplassmyndighetene om at dette forventes rapportert i januar 2025, vil man for året 2024 gjøre et første forsøk på å oppnå en dekkende nasjonal innsamling av tall.

Innhold

1	Bakgrunn	6
1.1	Hovedtrekkene fra forprosjekt 1	6
1.2	Anbefalingen fra forprosjekt 1 - gravplasstatistikk	7
1.3	Mål for dette prosjektet – forprosjekt 2	7
1.4	Målbildet for nasjonal gravplasstatistikk	9
1.5	Prosjektmetodikk – trinn i prosjektet	11
2	Metode	15
2.1	Vurdering av variasjonen i utvalget	15
2.2	Personlige intervjuer	17
2.3	Geografiske forskjeller	19
3	Innsikt fra gjennomføringen av undersøkelser blant gravplassmyndighetene	22
3.1	Tematikken i spørreundersøkelsen	22
3.2	Mulighetsrommet for rapportering av 15 variabler	23
3.3	Vurderingen av tilgjengelighet og kvalitet på ønsket statistikk	29
3.4	Utfordringer med å rapportere på de utvalgte variablene	29
3.5	Sammendrag av utfordringer og løsningsforslag	31
4	Utrede prosjektets behov for standardiserte begrepsdefinisjoner	33
4.1	Entydig begrepsbruk	33
4.2	Kriterier for videre arbeid med et hierarki for nasjonal gravplasstatistikk:	36
5	Revurdering av innholdet i nasjonal gravplasstatistikk	38
5.1	SOSI gravplass	39
5.2	Revidert forslag til gravplasstatistikk	41
5.3	Forslag til metodikk for uthenting av nasjonal statistikk med tilhørende forventninger til gravplassmyndighetene (gpl § 23)	45
5.4	Forvaltning av nasjonal gravplasstatistikk	47
6	Anbefaling	48
	Vedlegg: spørreskjema	51

1 Bakgrunn

Desember 2021 ga Barne- og familiedepartementet KA i oppdrag å utrede tilgangen til nasjonal gravplasstatistikk. Forprosjektet ble gjennomført høsten 2022.

Forprosjektet hadde sin bakgrunn i oppfyllelsen av gravplasslovens § 23, som omhandler avlevering av statistikkopplysninger fra gravplassmyndighetene til departementet. Forprosjektet skulle kartlegge muligheten for å hente ut aktuell statistikk fra fagsystemene som brukes av de fleste gravplassmyndighetene i dag.

Anbefalingen som ble gitt var at prosjektet skulle gå videre i et nytt forprosjekt del 2.

1.1 Hovedtrekkene fra forprosjekt 1

Rapporten fra forprosjekt 1 var en utredning bestilt av Barne- og familiedepartementet og utført av Hovedorganisasjonen KA. Hensikten var å vurdere mulighetene for å samle inn nasjonal gravplass- og kremasjonsstatistikk fra eksisterende fagsystemer hos gravplassmyndighetene.

Hovedmålet med forprosjekt 1 var å utrede en metode for å kunne produsere nasjonal gravplasstatistikk, som er relevant og har et kvalitetsmessig nivå og som ivaretar behov definert av nasjonale myndigheter. På oppdrag for KA utredet Norconsult muligheter for å samle inn nasjonal gravplass- og kremasjonsstatistikk fra fagsystemene som benyttes av gravplassmyndighetene i dag.

Del 1 dreide seg om generell gravplasstatistikk.

Oppdraget omfattet både konkret arbeid med en innsamling og kvalitetsvurdering av statistikk, og utredning av behov og metoder for videre arbeid.

Forprosjekt 1 avdekket at det per i dag ikke er mulig å hente statistikk basert på de datafeltene man ønsker fra fagsystemene, da mange av disse enten ikke er mulig å registrere eller ikke er obligatoriske. På grunn av dette og andre mangler i datagrunnlaget fra fagsystemene, var det ikke mulig å sette sammen en samlet nasjonal statistikk fra de tre siste år som opprinnelig planlagt.

Det ble anbefalt at det innføres en nasjonal standard for hva som skal leveres av gravplasstatistikk, og at gravplassmyndighetene skal levere statistikk på et slikt format årlig. Allerede i dag er det en plikt til å levere statistikk når departementet ber om det (gpl § 23). En formalisering av både hva som skal leveres og når, antas å ha en positiv effekt i forhold til at brukere av fagsystemene blir mer bevisste på fullstendig registrering av data i det daglige arbeidet (utover det som er viktig for deres egen virksomhet). Det vil også føre til at fagsystemene legger enda mer til rette for at dette skal bli mest mulig enkelt og brukervennlig, inkludert at datafelt som er nødvendig for statistikkberegning kan registreres og er obligatoriske.

Gravplasstatistikk bør i første omgang kvalitetssikres av den enkelte lokale myndighet og sendes direkte til sentrale myndigheter gjennom skjemautfylling. Dette kan gjøres direkte via surveyprogramvare eller man kan vurdere en løsning i for eksempel Altinn der de lokale gravplassmyndighetene kan logge inn og laste opp statistikken. Når man har oppnådd tilstrekkelig erfaring med innsamling av statistikk etter den nye standarden og man ser at den samlede datakvaliteten er tilstrekkelig høy, kan man vurdere å etablere et samarbeid med leverandørene for fagsystemene om leveringsmulighet via fil. Siden det ikke er pliktig for

gravplassmyndighetene å bruke et fagsystem, er det uansett nødvendig å ha en ordning for innlevering for de som ikke har dette.

Videre arbeid med å kartlegge mulige feilkilder i registrering av data anbefales også.

Del 2 i forprosjekt 1 omhandlet kremasjonsstatistikk. Konklusjonen her var at det per i dag ikke er datagrunnlag fra samtlige krematorier i fagsystemene, og at ytterligere tiltak bør til for å sikre at datakvaliteten er god nok for å kunne benyttes i produksjon av nasjonal statistikk. Dette inkluderer å lage en nærmere spesifisering av datafelter som skal være med og nøyaktige definisjoner. Å sikre at alle de som driver krematorium har enkel tilgang til funksjonalitet for å slå opp bostedskommune for avdøde ut ifra personnummer er også viktig, da nettopp dette virker å være en sentral feilkilde per i dag. Det at kremasjonsfeltet kun har 26 aktører, mot over 300 for gravplassfeltet, gjør at arbeidet med forbedring av hele statistikkprosessen her totalt sett antas å være noe enklere.

1.2 Anbefalingen fra forprosjekt 1 - gravplasstatistikk

Rapporten legger grunnlaget for videre arbeid og utvikling innen nasjonal gravplass- og kremasjonsstatistikk. Den påpeker klare utfordringer som må adresseres for å nå målet om pålitelig nasjonal statistikk.

Utfordringer:

1. Manglende standardisering: Datafelt og statistikkområder varierer, og det er behov for standardisering for enklere og mer effektiv datainnsamling.
2. Datakvalitet: Mangler i kvaliteten på innsamlede data gjør det krevende å lage pålitelig nasjonal statistikk.
3. Manuell innsats: Hittil har datainnsamling krevd betydelig manuell innsats fra både lokale og sentrale myndigheter.
4. Inkonsistens i bruk av fagsystemer: Om lag 10 mindre kommuner med en samlet befolkning på omtrent 20 000 bruker ikke fagsystemer, noe som skaper utfordringer for enhetlig statistikk.

Rapporten anbefaler videre undersøkelser for å forbedre prosedyrer og standardiseringer, slik at datainnsamling blir enklere og mer effektiv, og slik at dataenes kvalitet kan sikres. Basert på samråd med oppdragsgiver og på svarene fra spørreundersøkelsen, er det foreslått å etablere en nasjonal standard for registrering av gravplasstatistikk. Dette vil formalisere hva og når lokale myndigheter skal levere inn statistikk, og forventes å øke kvaliteten og fullstendigheten av dataene.

To hovedmetoder for dataoverføring er foreslått:

1. Direkte overføring fra lokale myndigheter til sentrale myndigheter som en fil.
2. Gjennom et samarbeid med leverandører av fagsystemer.

For de som ikke bruker et fagsystem, kan statistikk sendes via epost eller som eksempel en løsning som Altinn. Leverandørene av fagsystemer vurderes som en indirekte part i denne prosessen.

1.3 Mål for dette prosjektet – forprosjekt 2

I lys av anbefalingene i forprosjekt 1 ønsket KA på oppdrag fra departementet en anbefaling om hvordan gravplassmyndighetene kan oppfylle kravet i gravplassloven (gpl) § 23 om innlevering av statistiske data. Forprosjekt 2 har hatt som mål å produsere et kunnskapsgrunnlag som i neste omgang vil kunne danne basis for formell forankring av statistikkuthenting hos departementet og hos Statsforvalteren i Vestfold og Telemark (SFIVT). I forprosjekt 2 skal det utarbeides et forslag til implementeringsplan, for kommunikasjon/informasjon ut til lokale gravplassmyndighetene, og en anbefalt plan for oppfølging slik at man får så bred dekning som mulig.

Bekrivelse av prosjektet:

- Utrede kvalitetskrav, standardiseringskrav og metodikk.
- Avklare hvilke krav og variabler som skal prioriteres videre (forankres av SFIVT og BFD).

Prosjektet innebærer å lage et forslag til metodikk for uthenting av nasjonal statistikk med tilhørende forventninger til gravplassmyndighetene (gpl § 23). Vi skal også utrede og beskrive en realistisk metode for langsiktig innsamling av årlig nasjonal statistikk, noe som også fordrer dialog med lokale gravplassmyndighetene med tanke på metode og omfang. Videre skal vi i prosjektet etablere metode for innsamling og eventuelle muligheter for filbasert innlevering (eksport fra fagsystemer). Avslutningsvis skal vi i prosjektet avklare hvordan statistikken kan forvaltes fremover, og beskriv hvilke formelle prosesser som i så fall kreves.

Ett mål er å utrede prosjektets behov for standardisert begrepsdefinisjoner ved å arbeide videre med utvalg/avgrensning av variabler i dialog med ulike interessenter lokalt og sentralt, og foreslå presise definisjoner av variabler og begreper ut fra gjeldende bestemmelser. Prosjektet må være i dialog med prosjektet «Digital Gravferdsmelding» og Statsforvalterens prosess for samordning av termlister og definisjoner, med tanke på å finne en robust forvaltning av definisjoner og begreper som også dekker statistikkprosjektets behov (f.eks. gjennom etablerte statlige verktøy som Felles Datakatalog).

Figur 1-1 viser variablene fra forprosjekt 1 som første skisse til innhold i nasjonal gravplasstatistikk.

Nr	Statistikkområde	Status
1	Totalt antall døde (formål: kvalitetskontroll mot referansedata hos SSB)	Finnes i begge fagsystem per idag
2	Totalt antall personer gravlagt i kiste i kistegrav	
2b	Totalt antall personer gravlagt i urne i kistegrav	
3	Totalt antall personer gravlagt i urne i urnegrav	
4	Antall personer gravlagt i kiste i navnet minnelund	Er enten ikke mulig å registrere eller er ikke obligatorisk å ha med som kategori i fagsystem per i dag
5	Antall personer gravlagt i urne i navnet minnelund	
6	Antall personer gravlagt i urne i anonym minnelund	
7	Antall personer gravlagt i urne i unavnet minnelund (Der kan familien være til stede ved urnenedsettelsen, men det er ikke noe navneplate.)	
8	Antall anonyme urnegravlegginger i ordinære (ikke anonymt) gravfelt	
9	Antall anonyme kistegravlegginger i ordinære (ikke anonymt) gravfelt	
10	Antall personer gravlagt i særskilt tilrettelagte graver totalt.	
11	Antall gravferder sørget for av kommunen – etter gravplassloven § 9	
12	Antall urner mottatt fra andre kommuner for gravlegging	
13	Antall urner mottatt fra andre land for gravlegging	

Figur 1-1 Oversikt over tilgjengelighet av ønskede datafelt i fagsystemene i dagens situasjon

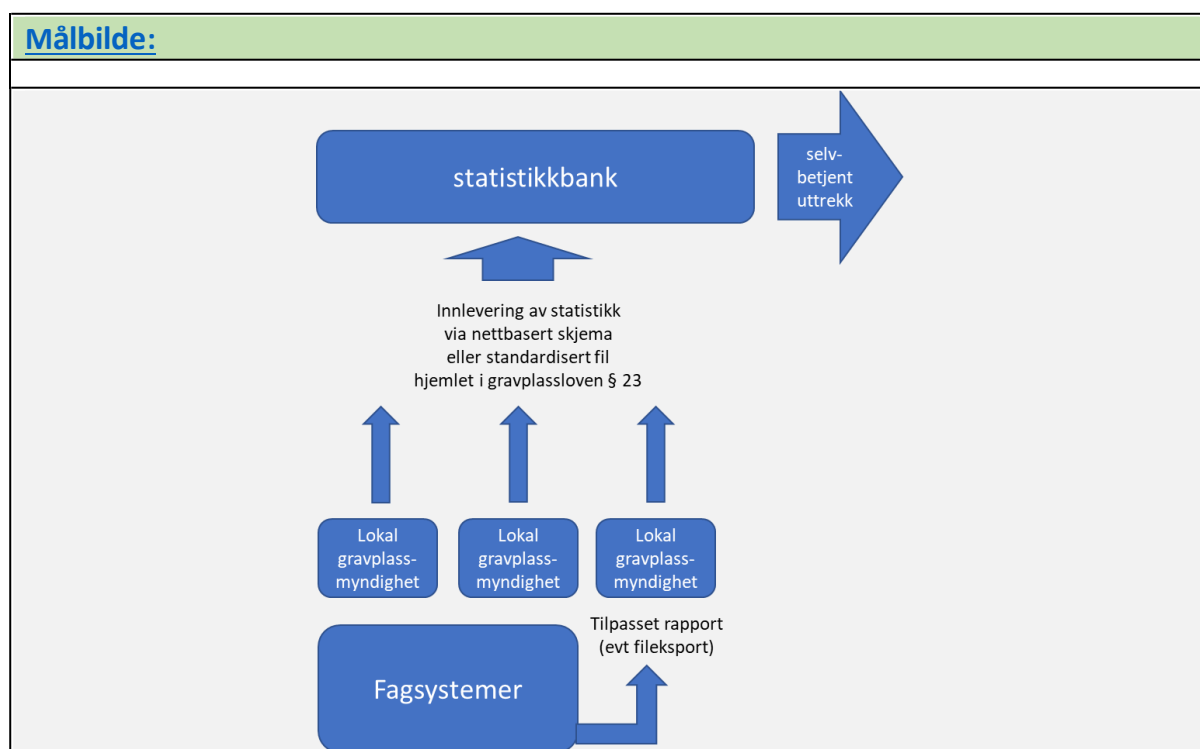
1.4 Målbildet for nasjonal gravplasstatistikk

Samtalene med de ulike gravplassmyndighetene bekreftet at det er et stort ønske om felles statistikk på gravplassområdet. Det er stor interesse for statistikk slik at hver enkelt kan følge med på utviklingen i antall gravlegginger nasjonalt. Trender som minnelund og urnevegger har utviklet seg over tid, og selv om det er varierende grad hvor dette tilbys, så pekes det på verdien av å samle data på området som kan gi et tidlig signal på hva som kommer. Det andre forholdet er behovet for å planlegge fremtidig kapasitet og der det også er et ønske om å regulere riktig kapasitet, verken for mye eller for lite. Vi har også inkludert enkelte variabler som berører andre forhold enn antall gravlagte, for eksempel har det vært et ønske om å kunne følge utviklingen i antall gravferder som er sørget for av kommunen – etter gravplasslover § 9. Hensikten med å samle inn data over gravlegginger hvert år er også knyttet til planlegging og behovet for å kunne imøtekomme behovene til befolkningen i årene fremover.

Videre kan høykvalitets gravplasstatistikk bidra til bedre informerte beslutninger og politikk på gravplassområdet. Statistikkgrunnlaget kan bidra til deling av innsikt med beslutningstakere og offentlige instanser. Gravplassloven i Norge legger vekt på respekt for avdødes tros- eller livssyn ved gravlegging og gravferd. Loven åpner for at det kan etableres egne gravplasser for ulike trossamfunn, og det er en bestemmelse om at det skal være jevnlig dialogmøter med tros- og livssynssamfunn som er aktive i

området. Dette sikrer at ulike tros- og livssynssamfunn kan delta i forvaltningen og utformingen av gravplassene. Individuelle gravminner på disse gravplassene kan inneholde tros- eller livssynsuttrykk, for eksempel symboler eller sitater fra religiøse tekster, så lenge de er ansett som "sømmelige". Loven understreker viktigheten av å respektere og tolerere ulike tros- og livssynspraksiser i det offentlige rommet. Offentlige gravplasser i Norge er tilgjengelige for alle, uavhengig av tro eller livssyn, og dette prinsippet er forsterket i gravplassloven. Det er også klare retningslinjer for håndtering av avdødes legeme eller aske, som skal gravlegges samlet på samme gravplass.

Nasjonal statistikk på området vil være viktig for å bidra til at tjenestene gravplassmyndighetene i landets kommuner ivaretar befolkningens rettigheter med henhold til religionsfrihet og frihet til livssynsåpenhet.

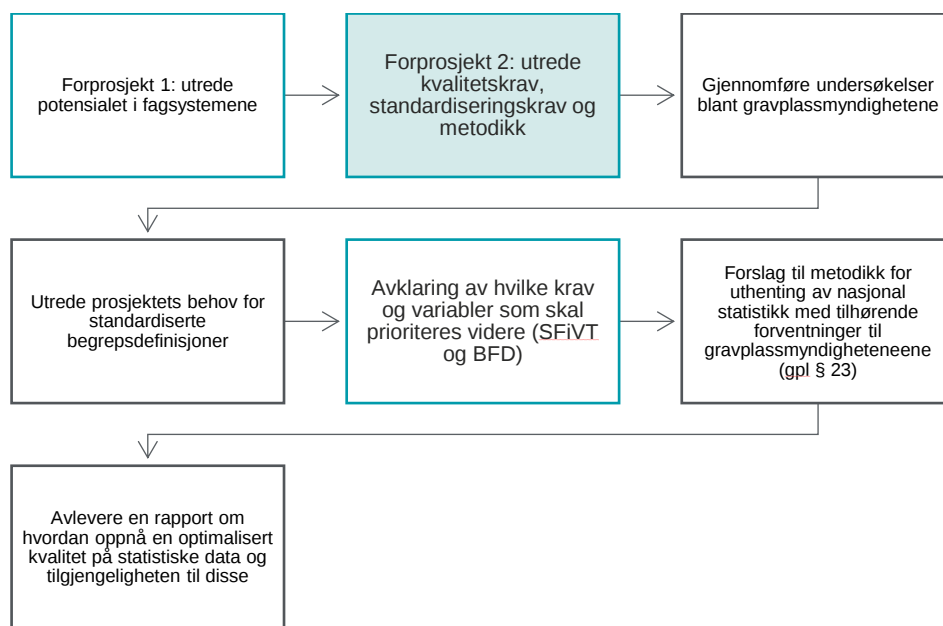

Figur 1-2 Målbilde for prosjektet om å etablere nasjonal gravplasstatistikk (kilde: KA)

Samtidig som det er et uttrykt ønske om å ha tilgang til statistikk, så ble vi oppfordret av gravplassmyndighetene som ble intervjuet til å gjøre rapporteringen mindre omfattende og komplisert. Tilbakemeldingene på de foreslåtte variablene var også at de var for tidkrevende å rapportere på, andre variabler kunne være vanskelige å forstå. De variablene som viste seg å være både vanskelige og vage har vi derfor sett spesielt på i fasen med å revidere variabelsettet.

1.5 Prosjektmetodikk – trinn i prosjektet

Dette prosjektet ble delt inn i flere ulike deler som prosjektskissen illustrerer. Hoveddelen handlet om å sikre et sett med variabler som kan danne grunnlaget for nasjonal gravplasstatistikk, som oppleves overkommelig og forståelig av gravplassmyndighetene.

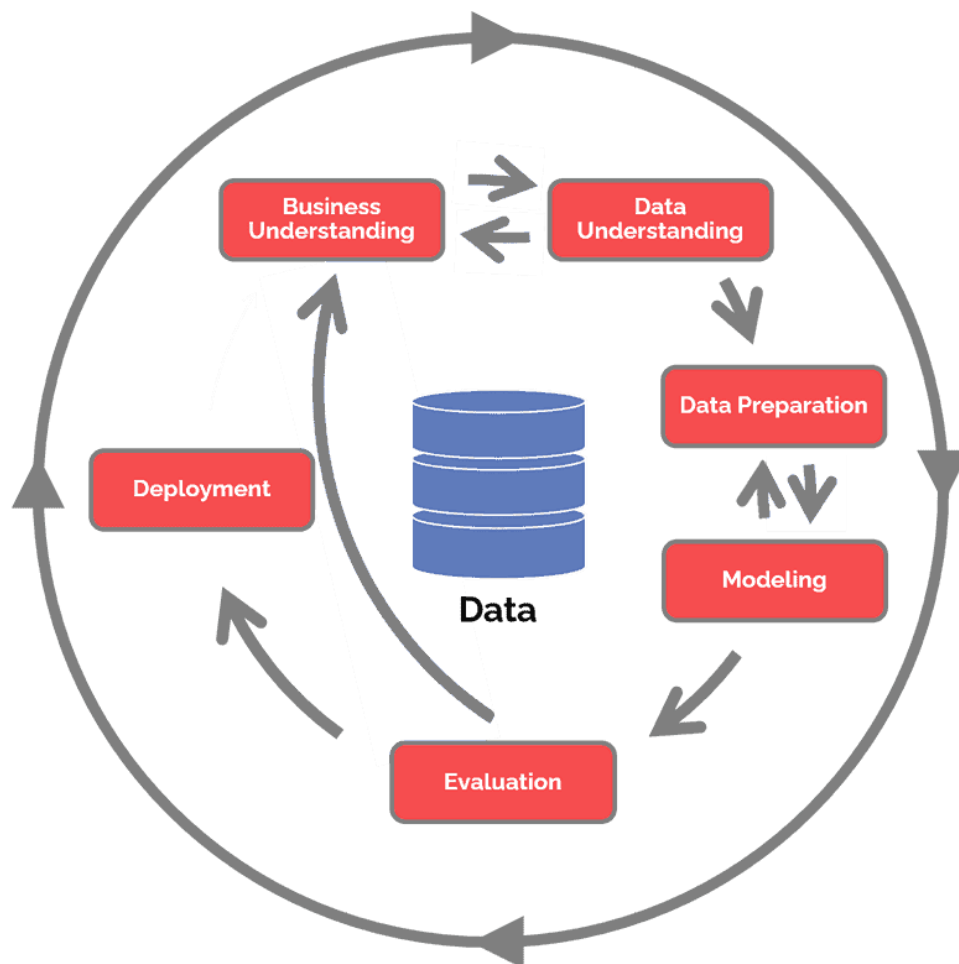
Figur 1-3 Prosjektskissen i prosjektet

- Forprosjekt 1 – Utredning av potensialet i fagsystemene:
 - Dette trinnet er beskrevet innledningsvis i kapittel 1.1 og 1.2.
- Forprosjekt 2 – Utredning av kvalitetskrav, standardiseringskrav og metodikk:
 - I det andre forprosjektet fokuserer vi på utredningen av kvalitetskrav, standardiseringskrav og metodikk. Dette innebærer å fastsette hvilke kvalitetsstandarter som skal gjelde for den nasjonale gravplasstatistikken og hvilke metoder som skal brukes for å samle inn, bearbeide og rapportere data.
- Gjennomføring av undersøkelser blant gravplassmyndighetene:
 - For å samle inn data og få innsikt, har vi gjennomført undersøkelser blant gravplassmyndighetene. Målet med disse undersøkelsene er å innhente informasjon som kan bidra til at standardiserings- og kvalitetskravene er mulig å gjennomføre i praksis.
- Utredning av behovet for standardiserte begrepsdefinisjoner:
 - Neste trinn er å vurdere standardisering av begrepene som brukes. Dette sikrer at alle dataelementer er konsistent definert og forstått på tvers av ulike systemer og brukere.
- Avklaring av krav og variabler som skal prioriteres:
 - Som en del av Forprosjekt 2, skal det avklares hvilke krav og variabler som skal prioriteres videre. Dette arbeidet kan involvere dialog med relevante organer som Statens institutt for forbruksforskning (SIFO) og Barne- og familiedepartementet (BFD).
- Forslag til metodikk for uthenting av nasjonal statistikk:
 - Det siste trinnet i prosessen vil være å utarbeide et forslag til metodikk for uthenting av nasjonal statistikk. Dette inkluderer å definere forventningene til gravplassmyndighetene i

henhold til gravplassloven § 23, som vil omfatte hvordan dataene skal samles inn, håndteres og rapporteres for å oppfylle lovens krav.

- Avlevering av rapport om optimalisert kvalitet på statistiske data:
 - Etter å ha utredet standardene og begrepsdefinisjonene, vil prosjektet avlevere en rapport. Rapporten vil adressere hvordan man kan oppnå optimalisert kvalitet på de statistiske dataene og tilgjengeligheten til disse dataene.

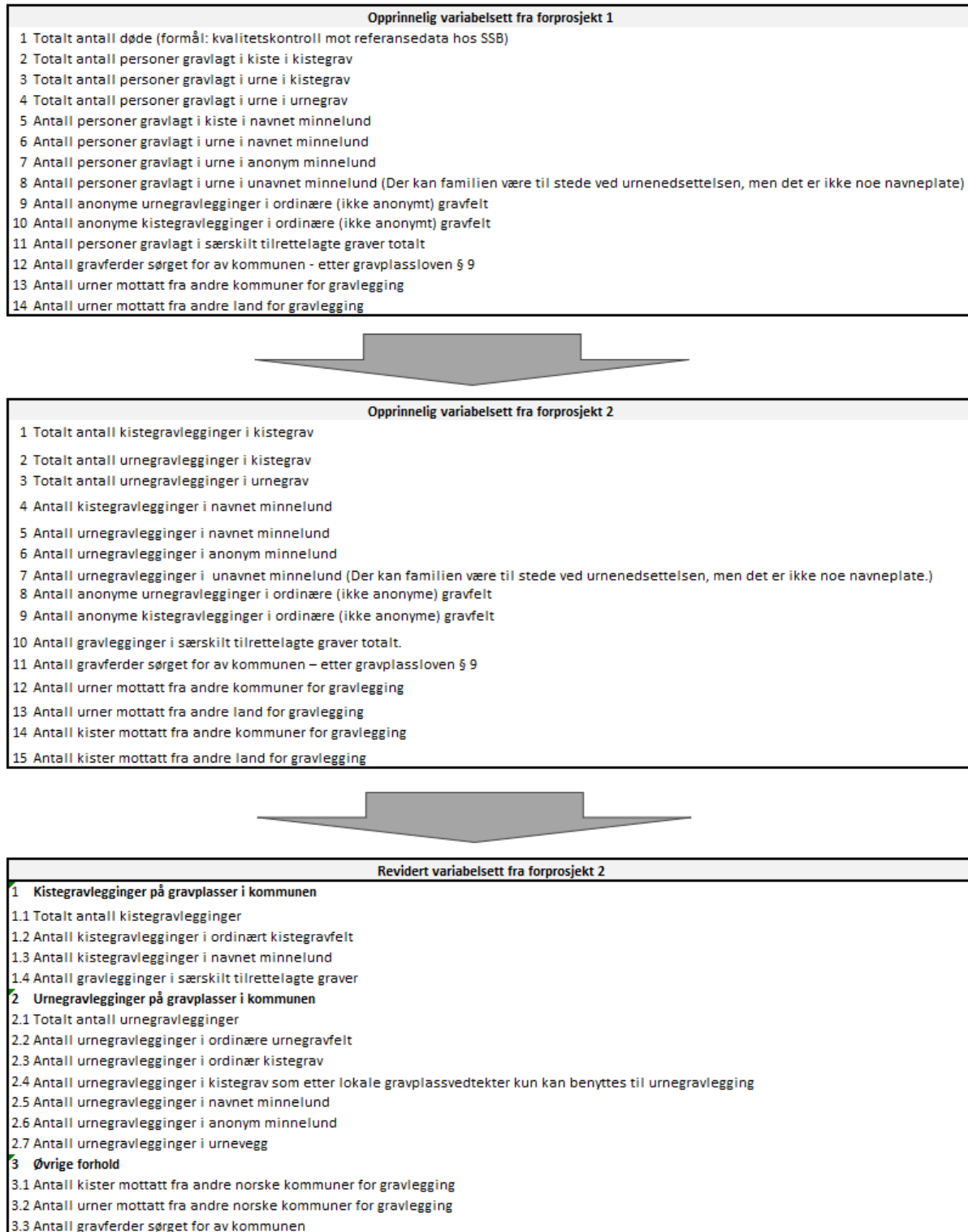
Hvert trinn i prosjektet bygger på det foregående, og til sammen utgjør de en omfattende tilnærming til å etablere en nasjonal gravplasstatistikk. Figur 1-3 fremstår som kronologisk, men i praksis var prosessen mer utforskende der vi tok et skritt tilbake etter å ha samlet inn data fra markedsundersøkelsen. Slik sett hentet vi inspirasjon fra CRISP-DM-modellen, en standardisert prosessmodell for data utforskning og analyse.

Figur 1-4 Skjematisk beskrivelse av CRISP-DM (kilde: European Strategic Programme on Research in Information Technology (ESPRIT))

Aller først identifiseres forretningsbehovene som prosjektet skal løse. Dette gjøres ved å intervju interessenter og brukere for å forstå deres mål og utfordringer. Dette inkluderer å identifisere datakilder, datakvalitet og datastruktur.

Når forslaget til metodikk for uthenting av nasjonal statistikk er utviklet, markerer det ikke slutten på prosessen, men snarere en milepæl som kan lede tilbake til begynnelsen av prosjektet. På dette stadiet evalueres metodikken kritisk for å identifisere områder som kan forbedres. Dette innebærer å ta i bruk innsiktene som er oppnådd gjennom undersøkelsene og tilbakemeldingene fra gravplassmyndighetene for å gå tilbake til utredningen av potensialet i fagsystemene. Prosessen er dynamisk og syklisk, hvor hvert trinn kan gjentas flere ganger for å sikre at datakvaliteten, relevansen av variablene, og standardiseringen av begrepsdefinisjoner er optimalisert. Figur 1-5 illustrerer at prosessen har ført til tre revisjoner av grunnlaget for nasjonal gravplasstatistikk. Denne iterative tilnærmingen sikrer kontinuerlig forbedring og tilpasning av prosjektets metodikk og resultat, i tråd med beste praksis for informasjonsforvaltning og dataanalyse.

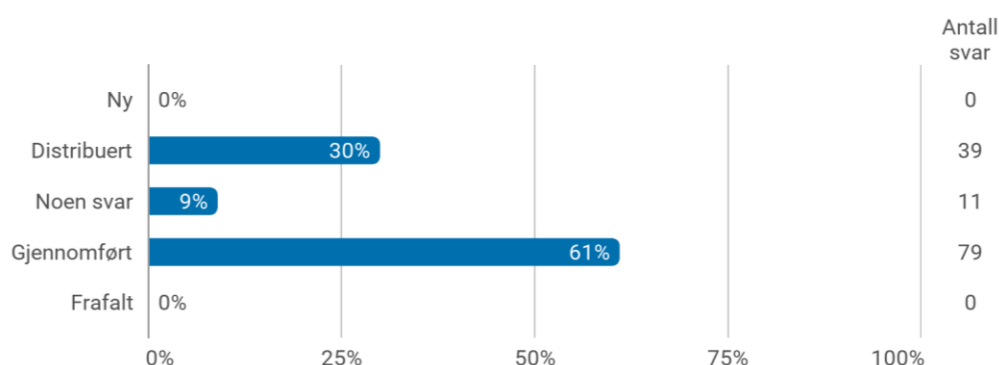

Figur 1-5 Prosessen med å velge variabler til grunn for nasjonal gravplasstatistikk

2 Metode

For å kartlegge mulighetene for å etablere nasjonal gravplasstatistikk valgte vi å gjennomføre en spørreundersøkelse som ble distribuert på e-post til alle gravplassmyndighetene i landet. Det ble i tillegg foretatt intervjuer. Hensikten med intervjuene var å avdekke om det er realistisk å kunne innhente statistiske data fra, i vårt eksempel, 1.1.2025. Totalt mottok ca 350 gravplassmyndighetene invitasjon om å delta i spørreundersøkelsen. Vi mottok 90 svar, noe som gir en svarandel på 25 prosent. Undersøkelsen ble distribuert 29.juni 2023.

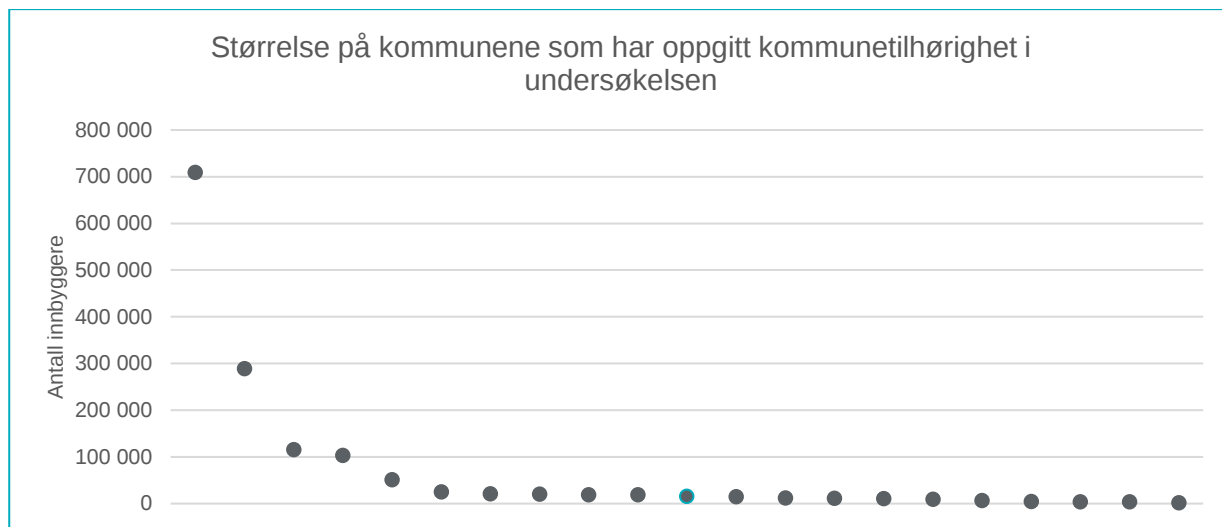
Figur 2-1 viser deltakelsen i undersøkelsen. Formålet med undersøkelsen er å få et samlet bilde på hvordan gravplassmyndighetene og de ulike gravplassmyndighetene i landet vurderer muligheten for å levere gravplassdata.

Figur 2-1 Samlet status for spørreundersøkelsen (kilde: Norconsult)

2.1 Vurdering av variasjonen i utvalget

Vi vurderer 90 svar av 350 mulige som tilstrekkelig på et overordnet nivå. Samtidig ønsket vi å sikre deltakelse fra hele spekteret av gravplassmyndighetene, fra de største til de minste. Kirkelig fellesråd er kirkens demokratiske organ på kommunenivå slik at kommunens størrelse kan brukes som et mål på hvor stor grad av variasjon vi har i svarene. Størrelsen på de ulike gravplassmyndighetene varierer, og vi har søkt å sikre en variasjon i svarene der både de største og minste gravplassmyndighetene deltar. Deltakelsen var anonym, men samtidig kunne respondentene velge å legge inn postnummeret de tilhørte. Det har gitt oss muligheten til å se hvor i landet svarene kommer fra, og slik sett også vurdere variasjonene i størrelsen på områdene gravplassmyndighetene representerer. Figur 2-2 viser variasjonen i kommunestørrelse der det ble opplyst. 21 oppgaa kommunetilhørighet og av totalt 356 kommuner er utvalgsstørrelsen relativt liten (cirka 6 prosent av den totale populasjonen). Dette begrenser i seg selv muligheten for å konstatere at utvalget er representativt, men samtidig viser fordelingen at vi har sikret representasjon fra de største kommunene som Oslo og Bergen, og ned til de minste.

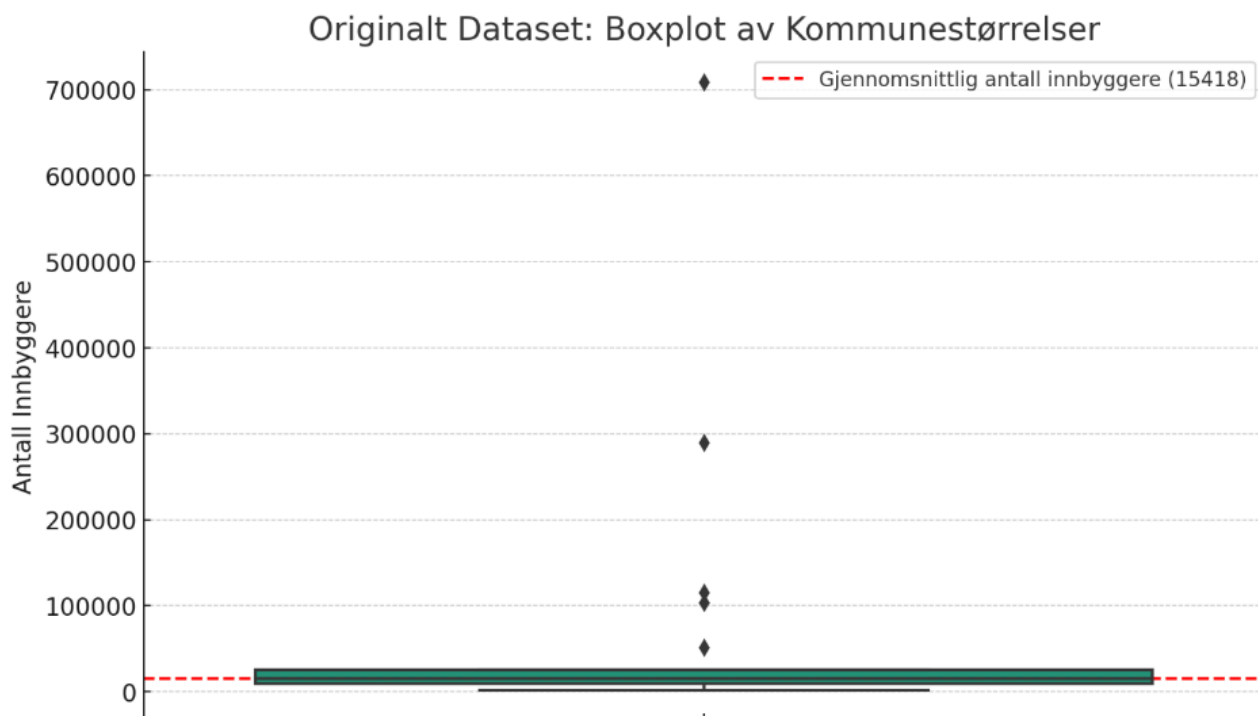

Figur 2-2 Oversikt over variasjonen i kommunene som har svart på undersøkelsen (kilde: Norconsult)

Det er en betydelig spredning i antall innbyggere i kommunene i utvalget, fra så lavt som 1 750 til så høyt som 709 037. Dette tyder på at utvalget fanger opp en stor variasjon.

Både gjennomsnitt og median for den totale populasjonen er inkludert i utvalget, noe som også kan indikere en god spredning. Utvalget inneholder også flere mindre kommuner, noe som bidrar til en bredere representasjon. Det virker som om det er færre kommuner i "mellomklassen" (nær gjennomsnittet). Dette kan være en indikator på at utvalget er noe skjevt mot ytterpunktene.

Figur 2-3 gir en visuell representasjon av spredningen og de sentrale tendensene i det opprinnelige datasettet. Boksplott er nyttige for å identifisere ekstremverdier (uteliggere) og for å forstå distribusjonen og spredningen av dataene i datasettet. Det hjelper oss å forstå hvordan de ulike kommunene i utvalget er sammenlignet med det nasjonale gjennomsnittet, og gir også innsikt i variabiliteten i datasettet.

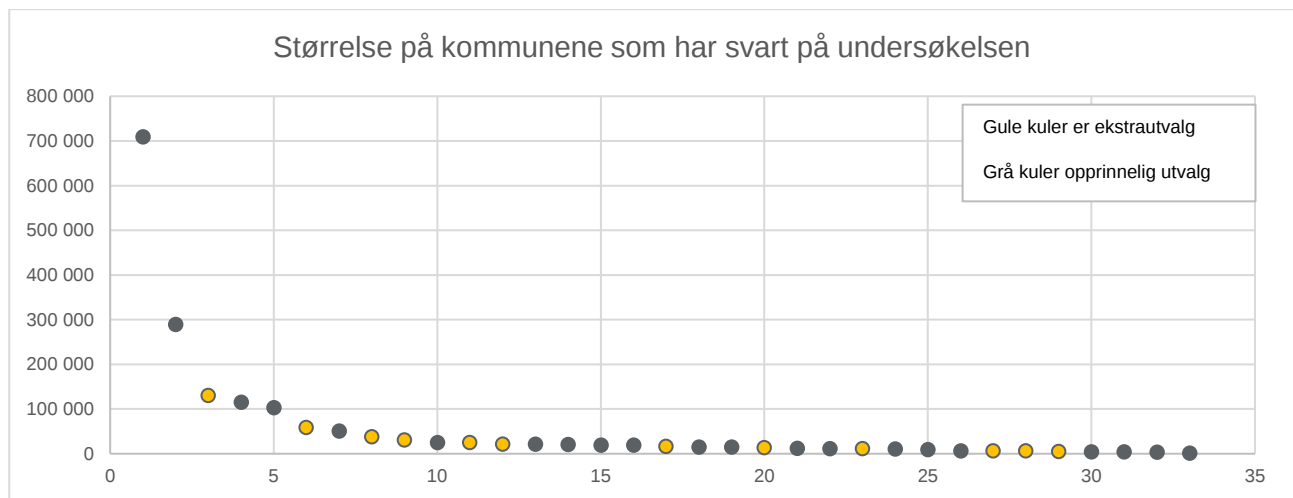
Figur 2-3 Vurdering av utvalget mot gjennomsnittlig kommunestørrelse (kilde: Norconsult)

Figur 2.3 viser boksplottet som representerer det opprinnelige datasettet med 21 observasjoner. Den faktiske medianverdien for kommunestørrelsene i utvalget er 15 430. Dette tallet representerer midtpunktet av datasettet, hvor halvparten av kommunene har flere innbyggere og den andre halvparten har færre. Medianverdien ligger nesten helt likt med det nasjonale gjennomsnittet som er 15,418. Uteliggerne i dette tilfellet er de kommunene med ekstremt høyt antall innbyggere. De skiller seg klart ut fra resten av dataene og har dermed en stor påvirkning på gjennomsnittet.

2.2 Personlige intervjuer

I tillegg til svarene fra spørreundersøkelsen, gjennomførte vi 13 intervjuer med utvalgte ledere av lokale gravplassmyndigheter. Disse ble valgt utfra kriterier som god kjennskap til gravplasstatistikk og bruken av denne, og utfra god kjennskap til de eksisterende fagsystemene som benyttes.

Feil! Fant ikke referansekilden. viser at de nye observasjonene (kulene som er markert i gult) har bidratt til å redusere gapet som var merkbart i det tidligere utvalget. Nå har vi flere kommuner som faller inn i "mellomklassen," nær det nasjonale gjennomsnittet.

Figur 2-4 Variasjon i kommunestørrelse når de personlige intervjuene er inkludert (kilde: Norconsult)

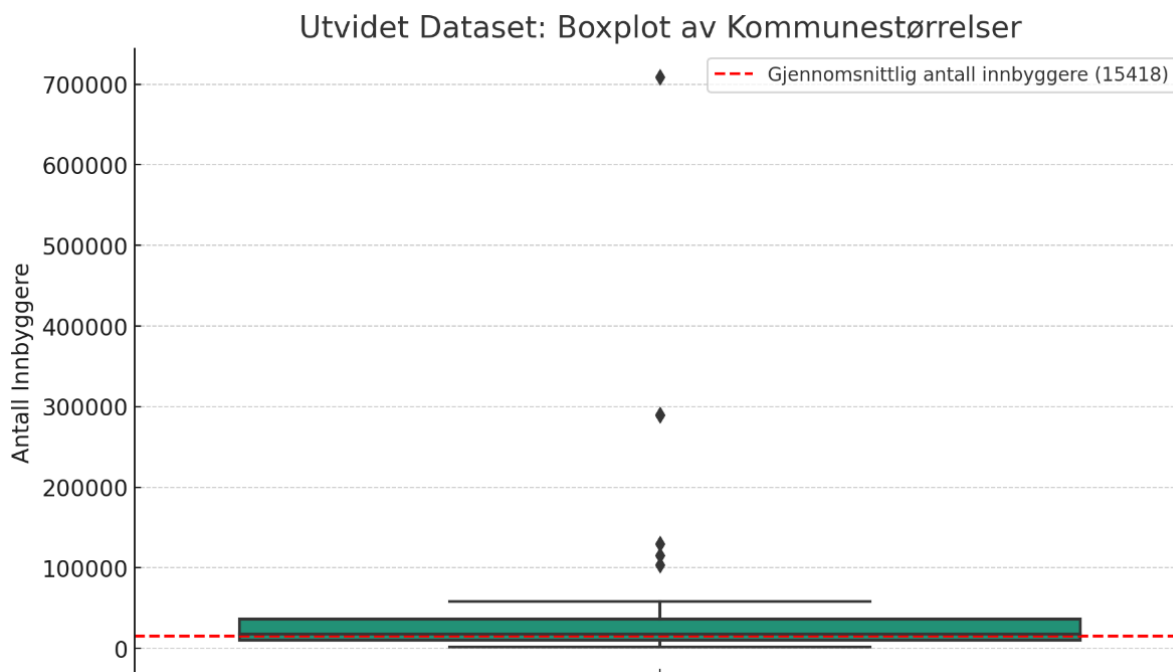

Figur 2-5 Sammenligning av utvalget med hele landet (kilde: Norconsult/ SSB)

Det nye datasettet inkluderer både små, middels og store kommuner, noe som forbedrer variabiliteten og dermed representativiteten av utvalget. Med 34 observasjoner er utvalgsstørrelsen nå nesten 10 prosent av den totale populasjonen av 350 kommuner, noe som også øker representativiteten.

De store kommunene fra det opprinnelige datasettet er fortsatt med, så utvalget beholder sin representasjon av ekstreme verdier også.

Figur 2-6 viser det oppdaterte boksplottet som inkluderer alle observasjonene.

Figur 2-6 Boksplott med utvidet datasett (kilde: Norconsult)

Den horisontale streken inne i boksen indikerer medianen av datasettet. Dette gir oss en idé om hvor "midtpunktet" av dataene ligger. Den faktiske medianverdien for kommunestørrelsene i utvalget er 16,144 innbyggere. Dette tallet representerer midtpunktet av datasettet, hvor halvparten av kommunene har flere innbyggere og den andre halvparten har færre. Medianverdien ligger over det nasjonale gjennomsnittet på 15,418, noe som indikerer at mer enn halvparten av kommunene i utvalget har en befolkning som er større enn det nasjonale gjennomsnittet.

Med de nye dataene ser vi en bredere "boks" som tyder på at utvalget nå er mer representativt for spredningen i hele populasjonen. Det økte antallet uteliggere tyder på en økt spredning i datasettet, som er i tråd med målet om å fange opp et bredt spekter av kommunestørrelser. Gjennomsnittslinjen ligger under medianen, noe som indikerer at det fortsatt er noen få store kommuner som trekker opp gjennomsnittet.

2.3 Geografiske forskjeller

I tillegg til at utvalget skal reflektere kommunestørrelsene på landsbasis, ønsker vi videre at intervjuene representerer den geografiske spredningen i landet. Fra forprosjektet konstaterte vi at bruken av fagsystem er ulikt spredd over landet, vi ønsker derfor også å sikre at de ulike delene av landet deltar i kartleggingen. Figur 2-7 viser gravplassmyndighetene respondentene fra den webbaserende undersøkelsen representerer. Vi ser et tyngdepunkt i Sør-Norge.

Figur 2-7 Oversikt over deltakelse i undersøkelsen og postnummertilhørighet (kilde: Norconsult)

Figur 2-8 viser at det er litt bedre geografisk spredning på intervjuene som er gjennomført personlig, her hadde vi muligheten til å velge intervjuobjekter utfra flere kriterier og vi fikk gjennomført intervjuer fra Innlandet (Gjøvik, Nord-Aurdal og Sel) og i Nord-Norge (Harstad og Alta).

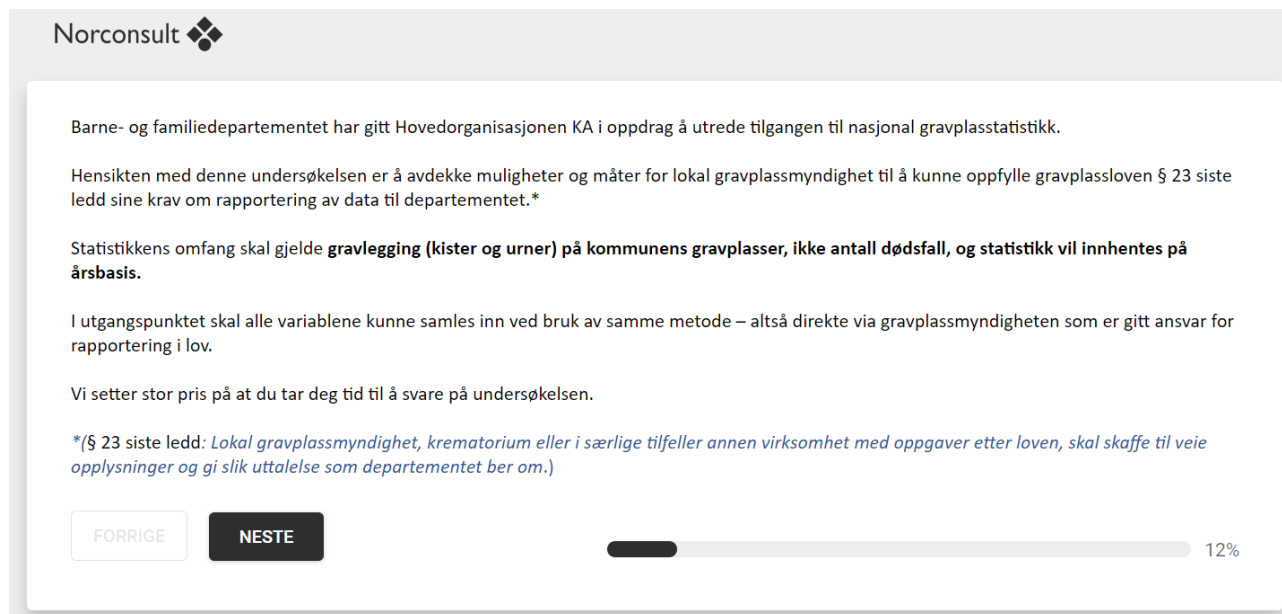

Figur 2-8 Oversikt over geografisk spredning i de personlige intervjuene (kilde: Norconsult)

Oppsummert kan det se ut til at svarene i undersøkelsen gjengir den store variasjonen i størrelse og geografisk spredning til gravplassmyndighetene.

3 Innsikt fra gjennomføringen av undersøkelser blant gravplassmyndighetene

Vi laget et spørreskjema som ble distribuert på e-post (se vedlegg for spørreskjema i sin helhet).

Norconsult

Barne- og familiedepartementet har gitt Hovedorganisasjonen KA i oppdrag å utrede tilgangen til nasjonal gravplasstatistikk.

Hensikten med denne undersøkelsen er å avdekke muligheter og måter for lokal gravplassmyndighet til å kunne oppfylle gravplassloven § 23 siste ledd sine krav om rapportering av data til departementet.*

Statistikkens omfang skal gjelde **gravlegging (kister og urner) på kommunens gravplasser, ikke antall dødsfall, og statistikk vil innhentes på årsbasis.**

I utgangspunktet skal alle variablene kunne samles inn ved bruk av samme metode – altså direkte via gravplassmyndigheten som er gitt ansvar for rapportering i lov.

Vi setter stor pris på at du tar deg tid til å svare på undersøkelsen.

**(§ 23 siste ledd: Lokal gravplassmyndighet, krematorium eller i særlige tilfeller annen virksomhet med oppgaver etter loven, skal skaffe til veie opplysninger og gi slik uttalelse som departementet ber om.)*

FORRIGE NESTE

12%

Figur 3-1 Åpningssiden i spørreundersøkelsen som ble distribuert (kilde: Norconsult)

I undersøkelsen ba vi respondenten om å vurdere muligheten til å rapportere på 15 variabler. Deretter ba vi respondentene selv vurdere datakvaliteten på de 15 variablene, med oppfølging på hvilke av variablene som ville være utfordrende å rapportere på. Vi ba videre respondentene vurdere om noen av variablene kunne misforstås. Den neste delen tok for seg ulike måter å rapportere data på, for eksempel gjennom etablerte løsninger som Altinn og SSB.

3.1 Tematikken i spørreundersøkelsen

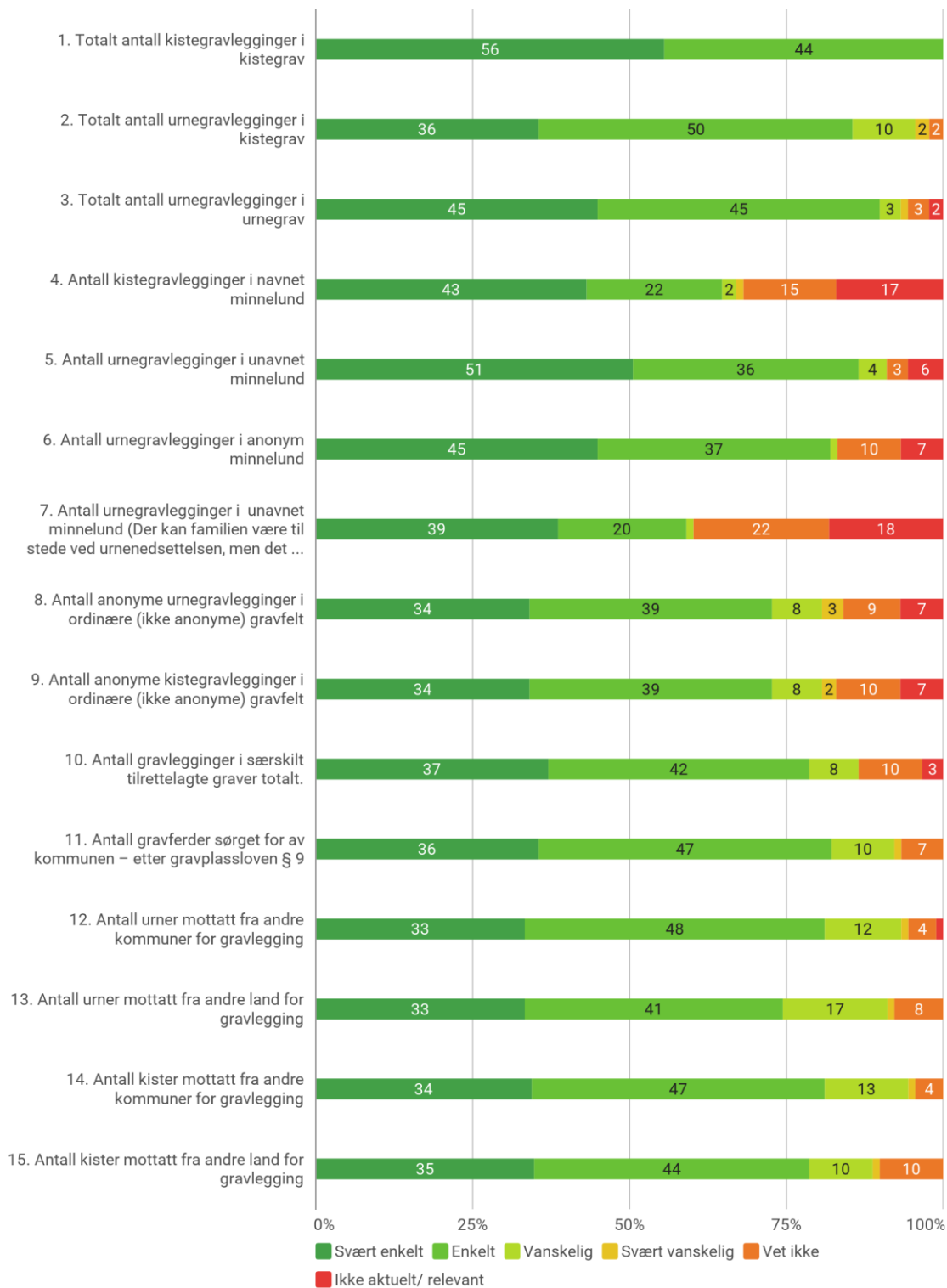
De 15 statistikkområdene i tabellen var hovedtema i undersøkelsen:

Variabel	Statistikkområde
1	Totalt antall kistegravlegginger i kistegrav
2	Totalt antall urnegravlegginger i kistegrav
3	Totalt antall urnegravlegginger i urnegrav
4	Antall kistegravlegginger i navnet minnelund
5	Antall urnegravlegginger i navnet minnelund
6	Antall urnegravlegginger i anonym minnelund

7	Antall urnegravlegginger i unavnet minnelund (Der kan familien være til stede ved urnenedsettelsen, men det er ikke noe navneplate.)
8	Antall anonyme urnegravlegginger i ordinære (ikke anonyme) gravfelt
9	Antall anonyme kistegravlegginger i ordinære (ikke anonyme) gravfelt
10	Antall gravlegginger i særskilt tilrettelagte graver totalt.
11	Antall gravferder sørget for av kommunen – etter gravplassloven § 9
12	Antall urner mottatt fra andre kommuner for gravlegging
13	Antall urner mottatt fra andre land for gravlegging
14	Antall kister mottatt fra andre kommuner for gravlegging
15	Antall kister mottatt fra andre land for gravlegging

3.2 Mulighetsrommet for rapportering av 15 variabler

Figur 3-2 viser hvordan svarene fordelte seg på spørsmålet om rapportering på hvert av de 15 variablene. Respondentene ble bedt om å ta stilling til hvor vanskelige eller enkelt det vil være å rapportere på områdene fra og med 2025. Tankene med å ta utgangspunkt i 2025 er at da vil gravplassmyndighetene ha hele 2024 på å sammenstille datagrunnlaget. Vi vil da kunne avdekke de mer strukturelle og prinsipielle årsakene til at det eventuelt vil være vanskelig å rapportere på disse variablene, og unngår mer praktiske forklaringer som dårlig tid. Vi stilte spørsmålet «Tenk deg at du i januar 2025 kan bli bedt om å rapportere inn opplysninger på variablene nedenfor for året 2024. Dette fikk du vite i desember 2023. Hvor lett/vanskelig tenker du det vil bli?»

Figur 3-2 Oversikt over svar fra gravplassmyndigheter på vanskelighetsgrad i rapporteringen av de utvalgte variablene (kilde: Norconsult)

Svarfordelingen i Figur 3-2 tegner et ganske tydelig mønster der vi ser en klar trend i hvordan respondentene vurderer vanskelighetsgraden av å rapportere hver variabel.

- Høy andel av "Svært enkelt" eller "Enkelt"

For de fleste variablene er det en høy andel av respondentene som mener det vil være "Svært enkelt" eller "Enkelt" å rapportere. Dette er spesielt tydelig for variablene fra 1 til 7.

Totalt antall kistegravlegginger i kistegrav: Det ser ut som en stor andel (100 prosent) mener at dette vil være enkelt å rapportere. Det kan tyde på en høy grad av tillit til systemet for å samle inn denne typen informasjon.

Totalt antall urnegravlegginger i kistegrav: Her blir det litt mer blandet. Selv om 86 prosent fortsatt anser det som enkelt eller svært enkelt, ser vi at en liten prosentandel (12 prosent) mener det vil være vanskelig eller svært vanskelig.

Totalt antall urnegravlegginger i urnegrav: Igjen, en høy andel (90 prosent) finner det enkelt, men det er noen som er usikre eller anser det som irrelevant.

Antall kistegravlegginger i navnet minnelund: Her ser vi litt mer variasjon i svarene, med noen som mener det er ikke aktuelt/ relevant eller ikke vet. Dette kan indikere at det er mindre klare retningslinjer for denne typen datainnsamling

- Lavere andel av "Svært enkelt" for variablene 8-15:

Her ser vi en litt lavere andel som mener det er "Svært enkelt". Dette er interessant og kan indikere at disse variablene er mer utfordrende å rapportere.

Generelt ser det ut til at det er relativt høy tillit til systemene for innsamling av denne typen data, men det er variasjoner i hvor enkelt folk tror det vil være å rapportere ulike typer informasjon. Dette kan avhenge av flere faktorer, som tilgjengelige systemer for datainnsamling, erfaring eller kompleksiteten i prosessene for å registrere ulike typer gravlegginger.

For variabelen "Antall urner mottatt fra andre land for gravlegging", ser vi at 15 prosent finner dette "Vanskelig" og 1 prosent finner det "Svært vanskelig". Samtidig finner 37 prosent det "Enkelt" og 30 prosent det "Svært enkelt".

For variabelen "Antall kister mottatt fra andre kommuner for gravlegging", har også en betydelig andel respondenter angitt at dette vil være "Vanskelig" eller "Svært vanskelig" å rapportere på.

For variabelen "Antall urner mottatt fra andre kommuner for gravlegging", ser vi en lignende trend.

For variabelen "Totalt antall urnegravlegginger i kistegrav", finner 11 prosent det "Vanskelig" eller "Svært vanskelig".

- Variablene 8 og 9 (Anonyme urne- og kistegravlegginger):

For variabelen "Antall anonyme urnegravlegginger i ordinære (ikke anonyme) gravfelt", finner 7 prosent det "Vanskelig" og 3 prosent det "Svært vanskelig".

Disse har en høyere andel av "Vanskelig" og "Svært vanskelig" sammenlignet med de første 7 variablene. Dette kan skyldes kompleksiteten knyttet til anonymitet i gravlegginger.

- Variabel 10 (Særskilt tilrettelagte graver):

Denne har også en høyere andel av "Vanskelig" og "Vet ikke". Dette kan skyldes usikkerhet eller kompleksitet i prosedyrer for særskilt tilrettelagte graver.

- Variabel 11 (Gravferder sørget for av kommunen):

Høy andel av "Enkelt", men også en merkbar andel som sier "Vanskelig". Dette kan være knyttet til offentlige prosedyrer og krav og manglende kommunikasjon.

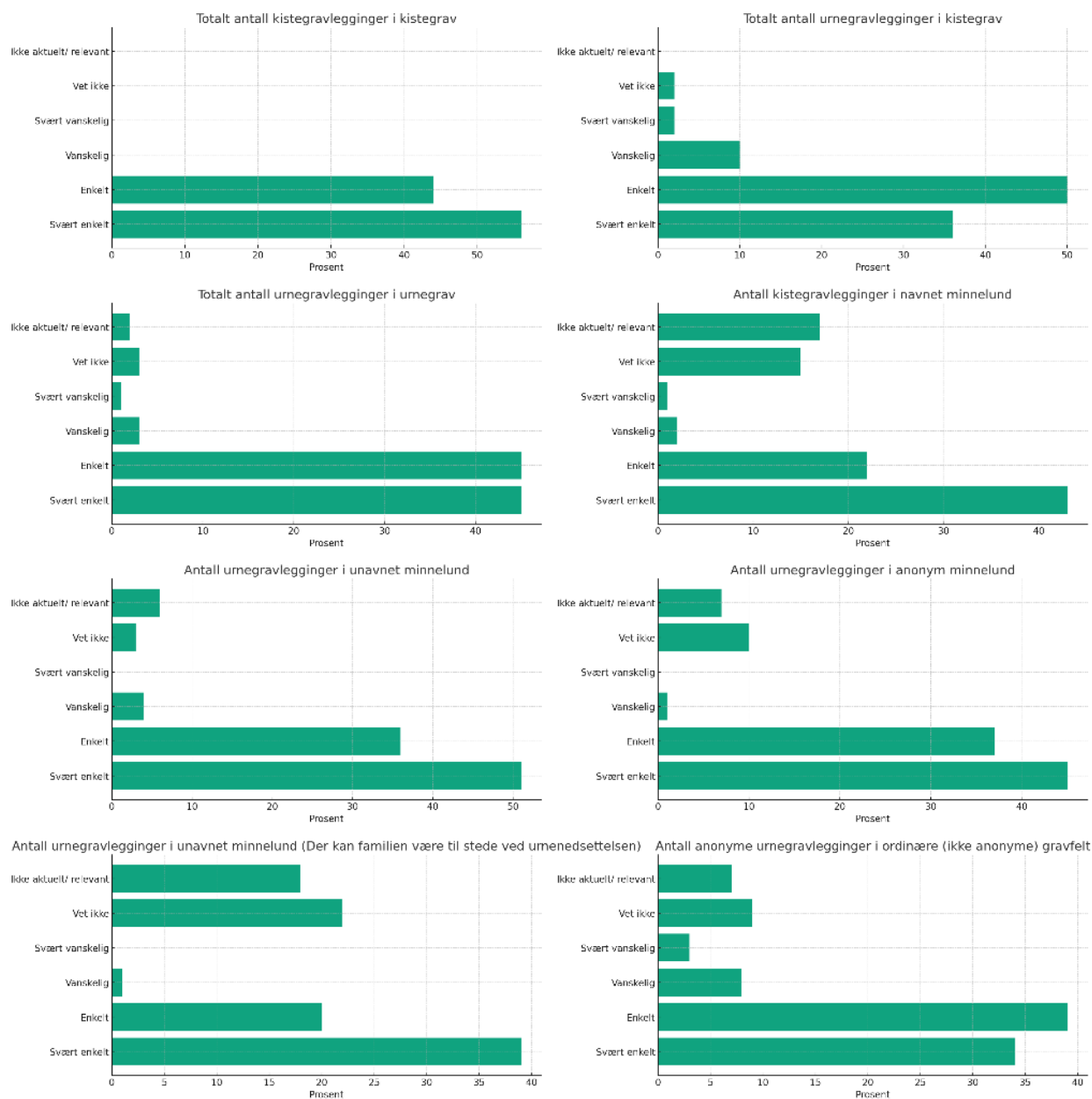
- Variablene 12-15 (Gravlegginger fra andre kommuner eller land):

Disse har generelt lavere andeler av "Svært enkelt" og høyere "Vanskelig" eller "Vet ikke". Dette kan være knyttet til kompleksiteten av interkommunal eller internasjonal koordinering.

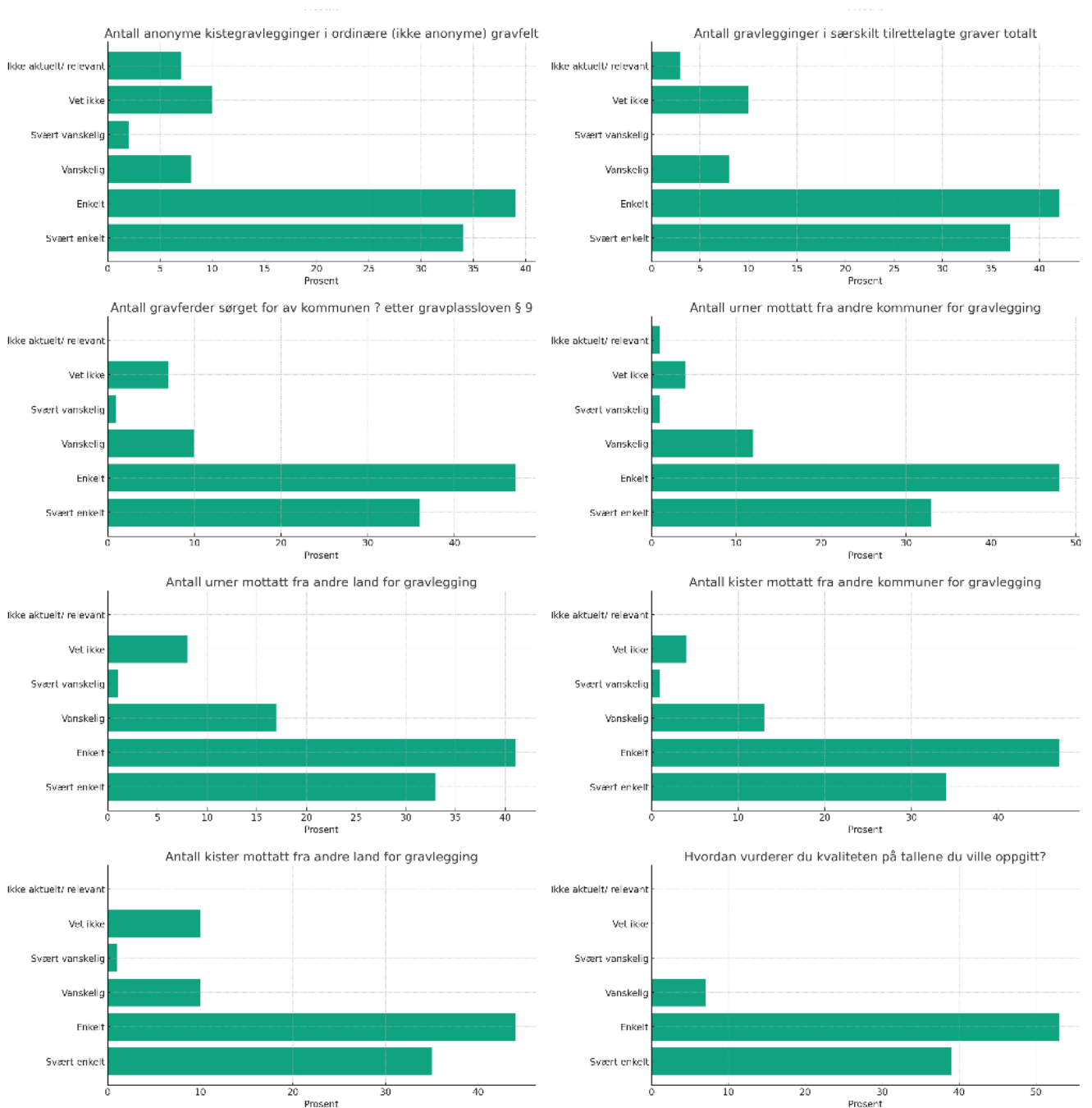
Det er verdt å merke seg at det er en viss variasjon i svarene, selv for de variablene som mange finner vanskelige. Dette antyder at det kan være andre faktorer som påvirker respondentenes oppfatning av vanskelighetsgrad, som for eksempel tilgang til data eller erfaring med rapportering.

Figur 3-3 og Figur 3-4 sammenstiller resultatene for å lettere vise forskjellen mellom variablene med tanke på svarfordelingen.

.

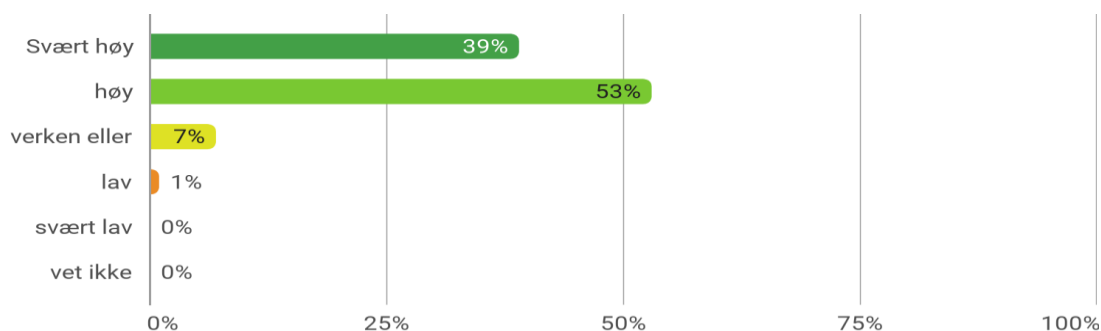
Figur 3-3 Alternativ fremstilling av svarene på spørsmål 1 i undersøkelsen (kilde: Norconsult)

Figur 3-4 Alternativ fremstilling av svarene på spørsmål 1 i undersøkelsen (kilde: Norconsult)

3.3 Vurderingen av tilgjengelighet og kvalitet på ønsket statistikk

Figur 3-5 viser at respondentene selv angir at de har tillit til at det er høy kvalitet på data. Flere enn 9 av 10 hevder de vil levere data med høy kvalitet. Det kan være at respondentene her svarer utfra data de faktisk har mulighet til å levere på, og at det har blitt tolket mer som et spørsmål om tilgangen på data enn kvaliteten i seg selv.

Figur 3-5 Hvordan vurderer du kvaliteten på tallene du ville oppgitt? (kilde: Norconsult)

3.4 Utfordringer med å rapportere på de utvalgte variablene

Vi har fulgt opp med et spørsmål om *hvilke* variabler det vil være spesielt vanskelig å rapportere på. Figur 3-6 viser at svarfordelingen er ganske sammenfallende med fordelingen på det første spørsmålet (Figur 3-2), men her har vi åpnet for muligheten til å beskrive utfordringene og hvordan man eventuelt kan unngå problemene.

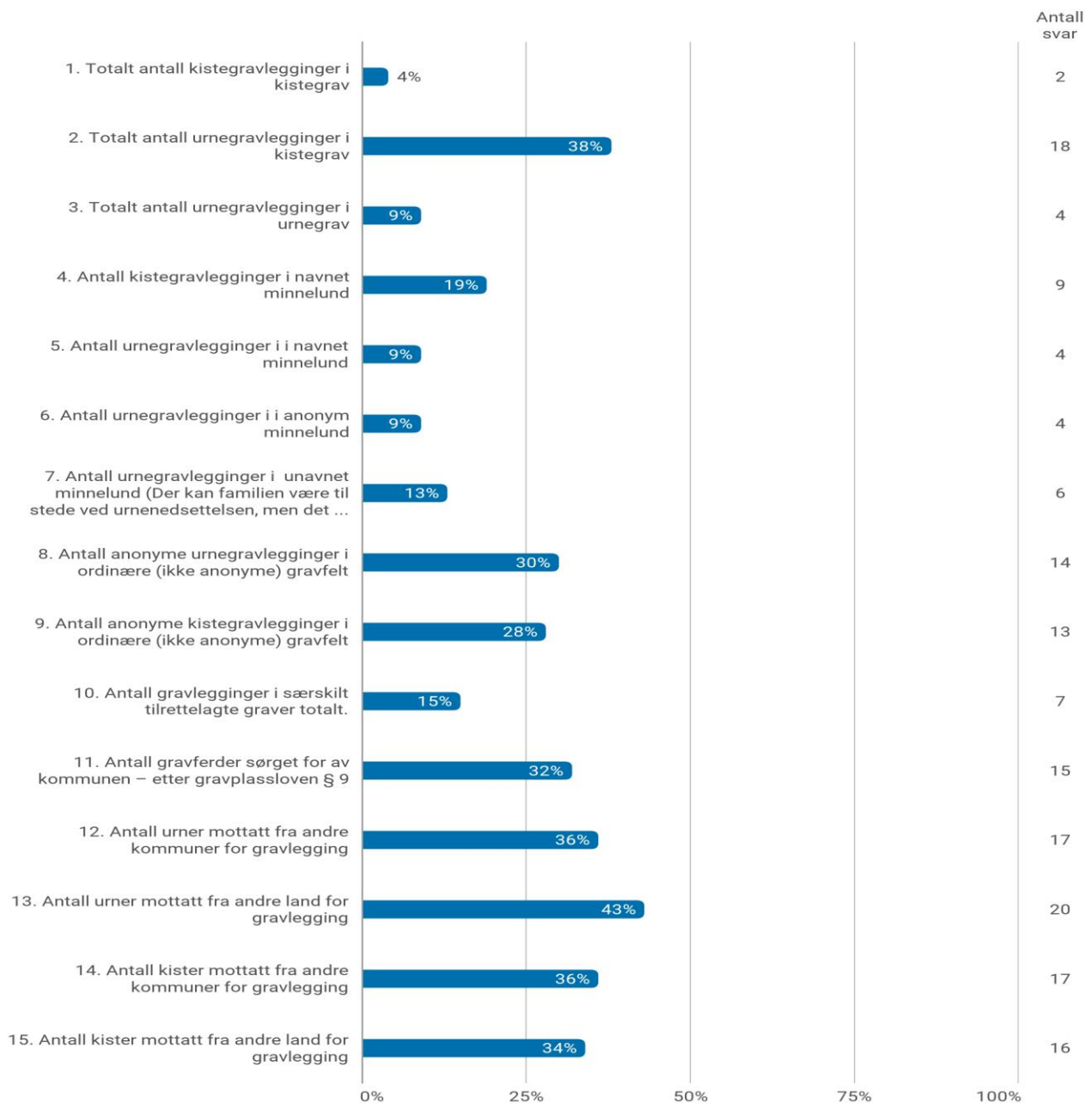
Disse variablene kan være spesielt utfordrende å samle inn, analysere, eller rapportere:

- Antall urner mottatt fra andre land for gravlegging (43 prosent)
- Totalt antall urnegravlegginger i kistegrav (38 prosent)
- Antall urner mottatt fra andre kommuner for gravlegging (36 prosent)
- Antall kister mottatt fra andre kommuner for gravlegging (36 prosent)
- Antall kister mottatt fra andre land for gravlegging (34 prosent)
- Antall gravferder sørget for av kommunen etter gravplassloven § 9 (32 prosent)
- Antall anonyme urnegravlegginger i ordinære (ikke anonyme) gravfelt (30 prosent)
- Antall anonyme kistegravlegginger i ordinære (ikke anonyme) gravfelt (28 prosent)

Disse variablene kan være relativt enklere å håndtere:

- Totalt antall kistegravlegginger i kistegrav (4 prosent)
- Totalt antall urnegravlegginger i urnegrav (9 prosent)
- Antall urnegravlegginger i navnet minnelund (9 prosent)

- Antall urnegravlegginger i anonym minnelund (9 prosent)

Figur 3-6 Oversikt over variabler det vil være vanskelig å rapportere på (kilde: Norconsult)

Variabel 2 (Totalt antall urnegravlegginger i kistegrav): 38 prosent mener at denne variabelen vil by på utfordringer, noe som er i tråd med at 10 prosent tidligere sa den ville være "Vanskelig" og 2 prosent "Svært vanskelig".

Variabel 8 og 9 (Anonyme urne- og kistegravlegginger i ordinære gravfelt): Mellom 28 prosent og 30 prosent mener disse vil by på utfordringer. Dette samsvarer med den relativt høye andelen som sa det ville være "Vanskelig" eller "Svært vanskelig" i det første spørsmålet.

Variabel 11 (Gravferder sørget for av kommunen): 32 prosent mener det vil by på utfordringer, noe som forklarer den tidligere observasjonen om at 10 prosent sa det ville være "Vanskelig".

Variablene 12-15 (Gravlegginger fra andre kommuner eller land): Disse har høy andel (34 prosent - 43 prosent) som mener de vil by på utfordringer, noe som stemmer overens med at de hadde lavere andel av "Svært enkelt" og høyere "Vanskelig" eller "Vet ikke" i det første spørsmålet.

Variabler som "Gravferder sørget for av kommunen" og "Anonyme gravlegginger" har spesielle hensyn som kan gjøre dem mer utfordrende å rapportere på.

3.5 Sammendrag av utfordringer og løsningsforslag

Basert på innsikten fra undersøkelsen kan vi se det er grunn til å gjøre en revurdering av hvilke variabler det er mest relevant å samle statistikk på. Det er usikkerhet rundt noen begreper som "unavnet minnelund", "særskilt tilrettelagt grav", og usikkerheten kan føre til feilrapportering. Noen respondenter påpeker at flere av de forespurte variablene ikke er relevante for dem, for eksempel på grunn av lavt antall gravlegginger per år. Det ble også nevnt at det er vanskelig å hente data for veldig spesifikke gravtyper. Enkelte gravplassmyndighetene rapporterer at de ikke har tilstrekkelig kompetanse til å søke opp nødvendig informasjon i fagsystemet. Det kan være nyttig med mer detaljerte instruksjoner eller forklaringer knyttet til hvert spørsmål eller variabel i undersøkelsen.

Basert på kommentarene vi fikk i det åpne tekstfeltet har vi laget en oversikt over rapporterte utfordringer og en liste med forslag til løsning:

1. Fagsystemets begrensninger:

Flere respondenter nevnte at deres nåværende fagsystem ikke gir tilstrekkelige muligheter for å hente ut ulike typer statistikk.

Løsning: Det kan være nødvendig å forbedre fagsystemet for å muliggjøre enklere uttrekk av statistikk, det kan for eksempel være en enhetlig, og obligatorisk, definisjon av hvilken gravform hvert enkelt gravfelt brukes til. Det kan involvere dialog med systemleverandøren for å tilpasse systemet til behovene for rapportering, samtidig er det verdt å understreke at brukerne selv kan bidra med å stille krav til leverandørene.

2. Manuell registrering:

Noen av gravplassmyndighetene nevnte at de måtte gå gjennom hver enkelt oppføring manuelt for å finne svarene, noe som er tidkrevende.

Løsning: Automatisering av dataregistrering og bedre søkemuligheter i fagsystemet kan bidra til å redusere tiden som kreves for å hente ut statistikk.

3. Relevansen til variabler:

Flere respondenter bemerket at noen av de nevnte variablene ikke var relevante for deres situasjon, spesielt for mindre kommuner med få gravlegginger.

Løsning: Det kan være hensiktsmessig å tilpasse spørsmålene og variablene basert på den enkelte kommunes behov for rapportering. Dette kan bidra til å unngå unødvendig arbeid.

4. Datakvalitet

For noen variabler, som antall gravlegginger fra andre kommuner eller land, ble det nevnt at data kanskje ikke var tilgjengelige eller nøyaktige nok.

Løsning: Forbedring av registreringspraksis og kvalitetssikring av data er nødvendig for å rapportere nøyaktige data, det henger igjen sammen med at data som etterspørres er lett forståelige for de som skal registrere data inn i fagsystemet.

5. Oppdatering av fagsystem:

Det ble foreslått at programvareleverandørene bør oppdatere systemene for å inkludere flere rapporteringsmuligheter.

Løsning: Kommunikasjon med programvareleverandørene for å tilpasse programvaren til rapporteringsbehovene kan være en løsning. Det er ventet at dette vil løse seg gjennom at det etableres en nasjonal standard slik at fagsystemene vil vite hva brukerne skal rapportere på.

6. Behov for forhåndsinformasjon:

Flere respondenter nevnte at de ville ha nytte av å få klar beskjed om hva som skal rapporteres på for det kommende året.

Løsning: Tidlig kommunikasjon fra relevante myndigheter om hvilke data som skal rapporteres, kan bidra til bedre forberedelse. Målet er å begynne datainnsamlingen av data for 2024 i januar 2025. Dess tidligere det informeres om at hvilke variabler som inngår i grunnlaget for den nasjonale statistikken, desto større sjanse vil det være for at gravplassmyndighetene er i stand til å levere et fullstendig tallgrunnlag.

Svarene og tilbakemeldingene vi fikk fra undersøkelsen var nyttige og ble brukt videre i prosessen med å revidere grunnlaget for nasjonal gravplasstatistikk.

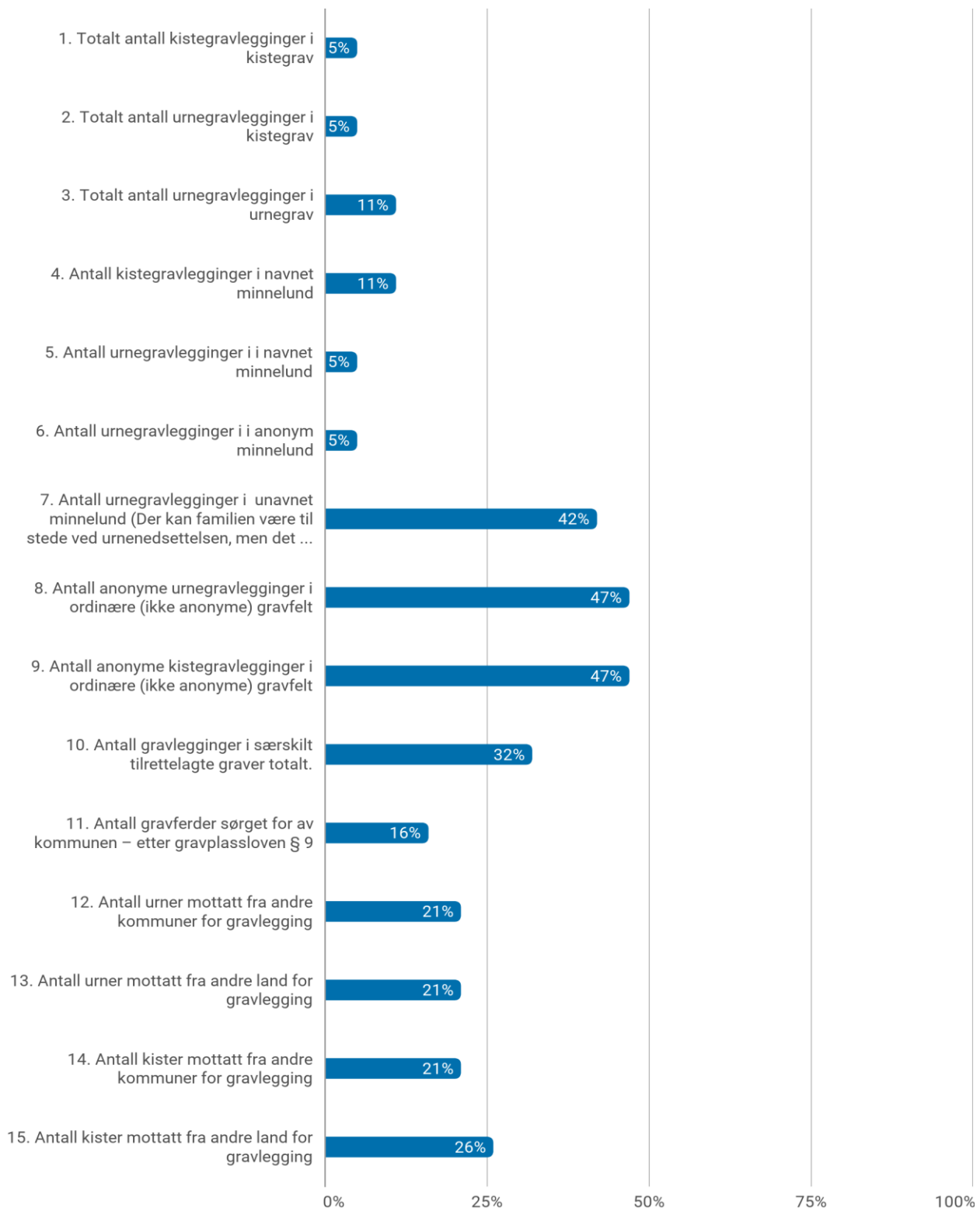
4 Utrede prosjektets behov for standardiserte begrepsdefinisjoner

Tilbakemeldingene fra undersøkelsen illustrerer at det er rom for ytterligere forbedring i forståelsen av hva som skal rapporteres. Tilbakemeldingene ga oss en anledning til å ta et skritt tilbake og revurdere hensikten med statistikken og om det var grunn til å endre på variablene som var tenkt å inngå i nasjonal gravplasstatistikk.

Et hovedspørsmål er om formålet, basert på innsamlet data, fortsatt skal være å kunne forklare utviklingen i antall gravlegginger fra år til år. I så fall ville det fortsatt være behov for flere undervariabler som til sammen kan beskrive utviklingen fra år til år. En forenkling vil innebære at vi fortsatt opererer med variabler på totalnivå (som Totalt antall kistegravlegginger i kistegrav og Totalt antall urnegravlegginger), men med færre undervariabler.

4.1 Entydig begrepsbruk

En viktig dimensjon ved rapportering handler om entydige definisjoner og begrepsbruk. Vi stilte spørsmålet om de samme 15 variablene oppleves som entydige, eller om de kan misforstås. Figur 4-1 viser fordelingen og svarene indikerer at begrepsforståelse kan være en vesentlig faktor i hvorfor noen variabler er oppfattet som mer utfordrende å rapportere på enn andre. Variabler som har høy andel av "kan misforstås" vil ha nytte av tydeligere formuleringer for å forbedre rapporteringen. De variablene som har høy andel av "kan misforstås" bør kanskje følges opp med ytterligere opplæring eller veiledningsmaterieell for å sikre konsistent og nøyaktig rapportering.

Figur 4-1 Oversikt over variabler hvor det er lett å misforstå begreper eller formuleringer (kilde: Norconsult)

Hovedfunn:

Variabel 7 (Urnegravlegginger i unavnet minnelund):

Hele 42 prosent mener at formuleringen kan misforstås, noe som kan forklare usikkerheten og variasjonen i tidligere svar.

Variabel 8 og 9 (Anonyme urne- og kistegravlegginger i ordinære gravfelt): Nærmere halvparten (47 prosent) mener at disse variablene kan misforstås, noe som kan forklare den høye andelen som tidligere mente at det ville være utfordrende å rapportere på dem.

Variabel 10 (Gravlegginger i særskilt tilrettelagte graver): 32 prosent mener at formuleringen kan misforstås. Dette kan bidra til den tidligere observerte høye andelen av "Vanskelig" og "Vet ikke".

Variabel 11 (Gravferder sørget for av kommunen): 16 prosent mener formuleringen kan misforstås. Dette kan forklare hvorfor en relativt høy andel tidligere sa at det ville være utfordrende å rapportere på denne variabelen.

Variablene 12-15 (Gravlegginger fra andre kommuner eller land): Mellom 21 prosent og 26 prosent mener at disse variablene kan misforstås. Dette kan forklare den tidligere høye andelen som mente at disse variablene ville by på utfordringer.

"Antall anonyme urnegravlegginger i ordinære (ikke anonyme) gravfelt" og "Antall anonyme kistegravlegginger i ordinære (ikke anonyme) gravfelt" har den høyeste prosentandelen av tvetydighet.

"Totalt antall kistegravlegginger i kistegrav" og "Totalt antall urnegravlegginger i kistegrav" har den laveste prosentandelen av tvetydighet.

Variabler som involverer informasjon fra andre kommuner eller land er generelt sett mer utfordrende å rapportere. Dette kan skyldes kompleksiteten i å samle og verifisere slike data.

Variabler med høy tvetydighet kan tyde på at det er behov for å klargjøre hva som skal rapporteres, noe som kan redusere feilmarginen i datainnsamlingen.

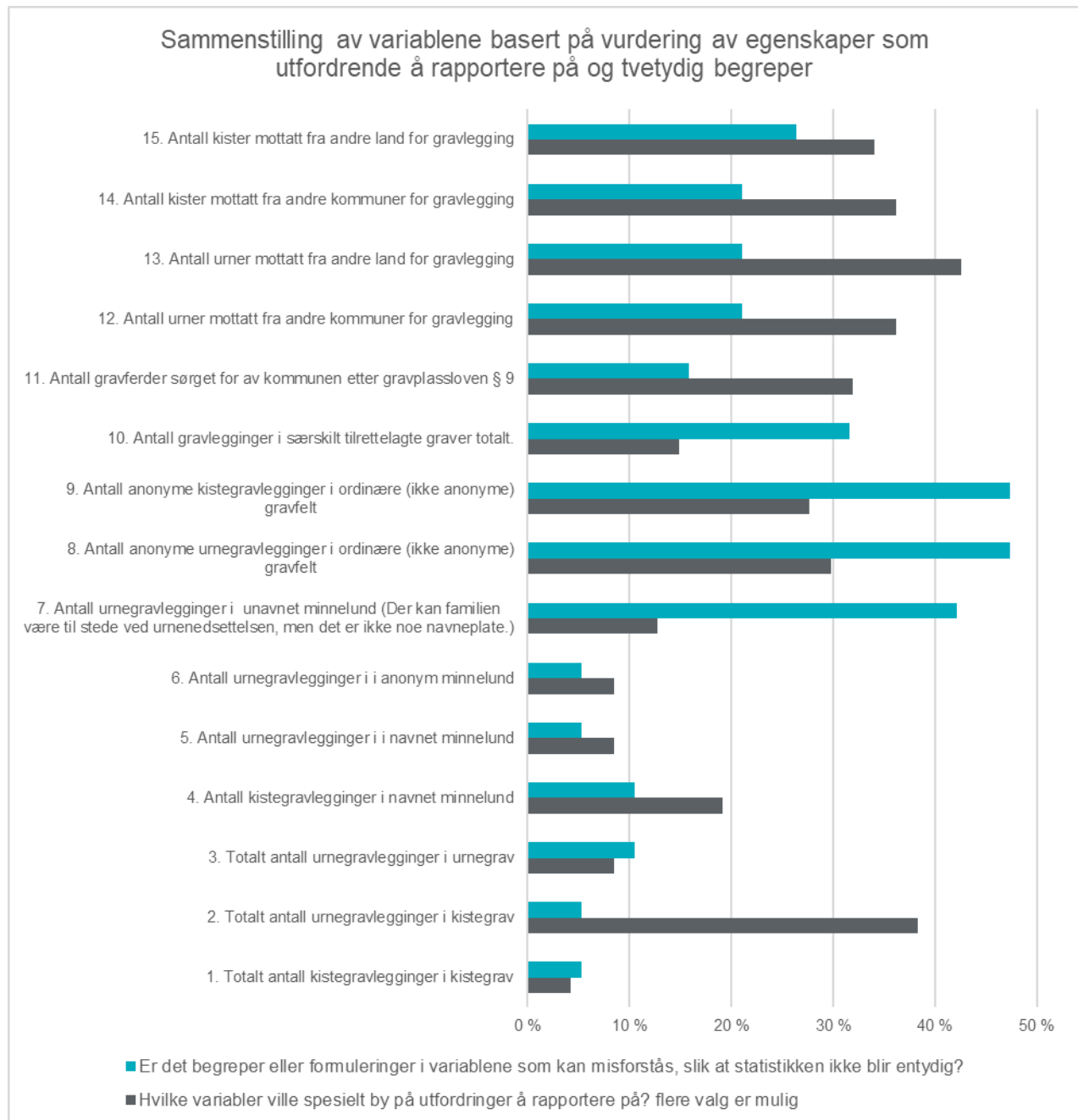
Det kan være flere grunner til at flere respondenter mener at variablene 8 til 15 er lettere å misforstå enn de andre variablene.

Disse variablene kan virke mer spesifikke og detaljerte, noe som kan komplisere prosessen for å hente ut relevante data. Variablene kan være mindre relevante for enkelte kommuner, spesielt de med færre gravlegginger eller spesialiserte gravtyper. Dette kan føre til usikkerhet om hvordan man skal rapportere. Det er mulig at eksisterende fagsystemer ikke støtter enkel rapportering på disse spesifikke variablene, noe som kan kreve manuell innsamling av data. Det kan være at disse variablene bruker termer eller begreper som er mindre kjente eller mer åpne for tolkning, noe som kan føre til usikkerhet. For noen av disse variablene kan det hende at det ikke finnes etablerte rutiner for registrering og rapportering, noe som gjør det vanskeligere å rapportere på dem.

Det kan også være at det ikke har vært tilstrekkelig opplæring eller veiledning i hvordan man rapporterer på disse variablene, noe som kan føre til usikkerhet.

4.2 Kriterier for videre arbeid med et hierarki for nasjonal gravplasstatistikk:

Det er interessant å merke seg at de variablene som er mest tvetydige også er de som er utfordrende å rapportere. Dette indikerer at klare definisjoner og veiledning kan gjøre rapporteringen enklere.

Figur 4-2 Samlet vurdering av variablene basert på enkelhet og entydighet (kilde: Norconsult)

Figur 4-2 gir et bilde på hvilke variabler som respondentene opplever som problematiske. Enten fordi de er vanskelig å rapportere på og/ eller fordi det er vanskelig å skjønne hva variablene betyr. Variabel 2 (Totalt antall urnegravlegginger i kistegrav) oppleves av mange som vanskelig å rapportere på, men samtidig er det enkelt å forstå *hva* som skal rapporteres. Variabel 7 fremstår nesten som omvendt, der det vil være enkelt å rapportere, men at det ikke er så enkelt å forstå hva som skal rapporteres på.

5 Revurdering av innholdet i nasjonal gravplasstatistikk

Noen variabler kan være viktigere enn andre i forhold til det overordnede målet med analysen. Disse bør vurderes høyere i hierarkiet. Variabler som har mer pålitelig og nøyaktig data, kan rangere høyere. Variabler som er enkle å forstå og kommunisere kan også vurderes høyere, da de vil være mer effektive i å formidle budskapet.

For å vurdere hierarkiet og den interne avhengigheten mellom disse variablene, kan vi se på flere faktorer som relevans, kompleksitet, og betydning for en revisjon av variablene til grunn for nasjonal gravplasstatistikk. Noen variabler kan være viktigere enn andre i forhold til det overordnede målet med analysen. Disse bør vurderes høyere i hierarkiet.

1. Totalt antall kistegravlegginger og totalt antall urnegravlegginger: Disse kan betraktes som de mest overordnede variablene og fungerer som basis for de andre variablene.
2. Totalt antall urnegravlegginger i kistegrav og totalt antall urnegravlegginger i urnegravfelt: Disse variablene gir et overordnet bilde av gravlegginger og kan være svært viktige for å forstå det generelle mønsteret.
3. Antall kistegravlegginger i navnet minnelund og Antall urnegravlegginger i unavnet minnelund: Disse setter søkelys på spesifikke typer minnelunder og gir derfor en mer detaljert innsikt.
4. Antall urnegravlegginger i anonym minnelund og Antall urnegravlegginger i unavnet minnelund: Gir innsikt i mindre konvensjonelle gravleggingsformer og kan være viktige for å forstå preferanser og etterspørsel.
5. Antall anonyme urnegravlegginger i ordinære gravfelt og Antall anonyme kistegravlegginger i ordinære gravfelt: Disse gir informasjon om anonyme gravlegginger utenfor minnelund, noe som også kan være et viktig innsiktsområde.
6. Antall gravlegginger i særskilt tilrettelagte graver totalt: Denne fanger opp omfanget av særskilt tilrettelagte graver og kan være viktig for tilrettelegging og planlegging.
7. Antall gravferder sørget for av kommunen etter gravplassloven § 9: Dette gir informasjon om det offentlige ansvaret og kan være viktig fra et sosialt og regulatorisk perspektiv.
8. Antall urner og kister mottatt fra andre kommuner og land for gravlegging: Disse gir innsikt i geografisk mobilitet og kan være mindre relevante for lokale analyser, men viktige for en bredere forståelse.

Figur 5-1 viser det nye utkastet til innholdet i gravplasstatistikken.

Revidert variabelsett	
1	Kistegravlegginger på gravplasser i kommunen
1.1	Totalt antall kistegravlegginger
1.2	Antall kistegravlegginger i ordinært kistegravfelt
1.3	Antall kistegravlegginger i navnet minnelund
1.4	Antall gravlegginger i særskilt tilrettelagte graver
2	Urnegravlegginger på gravplasser i kommunen
2.1	Totalt antall urnegravlegginger
2.2	Antall urnegravlegginger i ordinære urnegravfelt
2.3	Antall urnegravlegginger i ordinær kistegrav
2.4	Antall urnegravlegginger i kistegrav som etter lokale gravplassvedtekter kun kan benyttes til urnegravlegging
2.5	Antall urnegravlegginger i navnet minnelund
2.6	Antall urnegravlegginger i anonym minnelund
2.7	Antall urnegravlegginger i urnevegg
3	Øvrige forhold
3.1	Antall kister mottatt fra andre norske kommuner for gravlegging
3.2	Antall urner mottatt fra andre norske kommuner for gravlegging
3.3	Antall gravferder sørget for av kommunen

Figur 5-1 Revidert innhold i nasjonal gravplasstatistikk

5.1 SOSI gravplass

Vi har sett til andre systemer i arbeidet med å sikre entydige variabler.

I forbindelse med revisjon av gravplassforskriften kom det inn et nytt avsnitt i § 4, 2. ledd om nasjonal ID for gravplass, gravfelt og grav i henhold til standard fra Statens kartverk. Ved anlegg, utvidelse eller vesentlig endring av gravplass skal, gravplassen, hvert gravfelt og hver grav ha sin egen ID i henhold til standard fastsatt av Statens kartverk (SOSI). SOSI Gravplass består av en informasjonsmodell som gir definisjoner på alle relevante fagbegrep, og angir hvordan kartobjekter henger sammen i en logisk modell.

Begreps- og objektmodellen skal fungere som standard for registrering av stedfestet informasjon på gravplasser både i eksisterende og eventuelt nye dataverktøy innenfor gravplassforvaltning. Objektmodellen og den tilhørende produktspesifikasjonen skal benyttes sammen med andre etablerte SOSI-standarder på relevante områder som parkobjekter, kulturminner og ledningsnett, og sammen med disse utgjøre et komplett kartgrunnlag for gravplassene. Et viktig ledd i SOSI gravplass er definisjonen av en nasjonal standard for entydig (på nasjonal basis) identifisering av objektene som inngår gjennom ulike ID-er.

Katalogen omfatter objektene som er særegne for gravplasser, deres egenskaper og hvilke relasjoner det kan være mellom dem. Den omfatter derfor ikke forekomster som finnes på gravplasser, noe som alt er dekket av andre fagområder i SOSI. I produktspesifikasjonen vil slike forekomster bli trukket inn, slik at denne vil fremstå som et samlet verktøy til bruk ved kartlegging av gravplasser.

Det er formulert tre mål for standarden. Den skal være et funksjonelt grunnlag for påfølgende produktspesifikasjoner, som skal legge til rette for:

- en mer effektiv forvaltning, drift og vedlikehold av gravplasser
- å kunne betjene publikum med relevant informasjon om gravplasser
- å kunne forvalte opplysninger om lokalhistoriske verdier som finnes på gravplasser

Standarden skal være dekkende for de områder som berører kartfesting av gravplasser i ny gravferdsforskrift, både offentlige og private.

Dette kan bidra til å forenkle rapporteringen av gravplassdata på flere måter:

Objektkatalogen gir klare retningslinjer for standardisering av data, inkludert ID-systemer for ulike objekter (som graver, gravfelt, og gravplasser). Dette kan gjøre det lettere å samle, lagre og rapportere på data.

Katalogen definerer en rekke variabler og objekter, noe som kan bidra til klarere forståelse og dermed enklere rapportering. Det blir lettere å vite hva som skal rapporteres, og hvordan det skal kategoriseres.

Objektkatalogen angir hvilke organisasjoner eller myndigheter som har ansvar for ulike aspekter ved gravplassforvaltning. Dette kan bidra til å avklare hvem som skal rapportere hva.

Objektkatalogen kan fungere som en teknisk veiledning for hvordan data skal registreres og standardiseres, noe som kan være spesielt nyttig for de som er mindre kjent med fagområdet.

Siden katalogen også inneholder en historikk og endringslogg, kan dette bidra til konsistens i datainnsamling over tid, selv når det skjer endringer i standarder eller praksis.

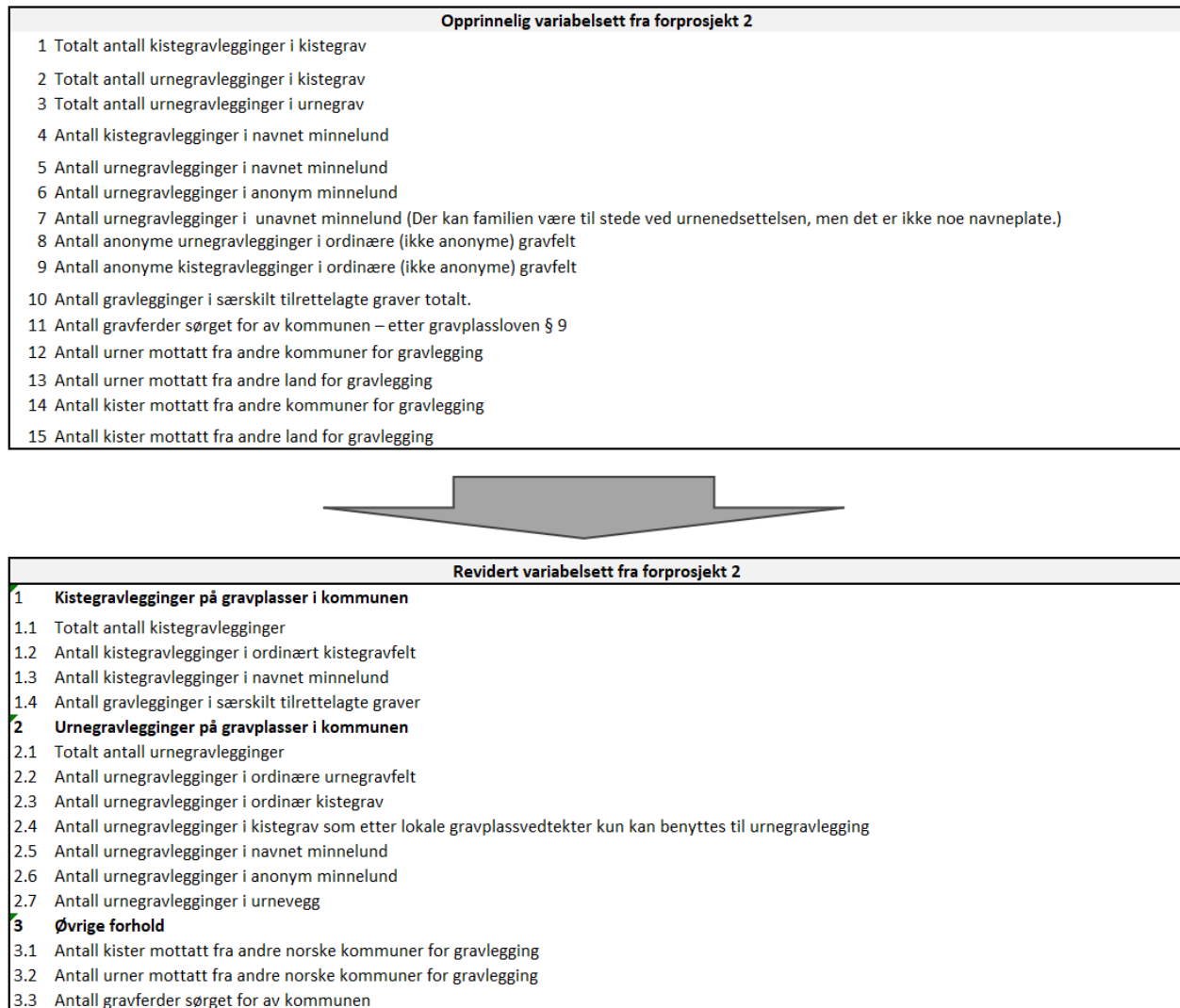
Objektkatalogen omfatter definisjoner av begrepene som inngår i SOSI gravplass. Ved å tilby definerte termer og standarder, fungerer objektkatalogen som et "felles språk" som kan brukes på tvers av ulike organisasjoner og myndighetsnivåer.

Katalogen forklarer også hva dataene kan brukes til, noe som kan gi en bedre forståelse av hvorfor det er viktig å rapportere nøyaktig og fullstendig.

Relatert til de 15 variablene vi har til vurdering:

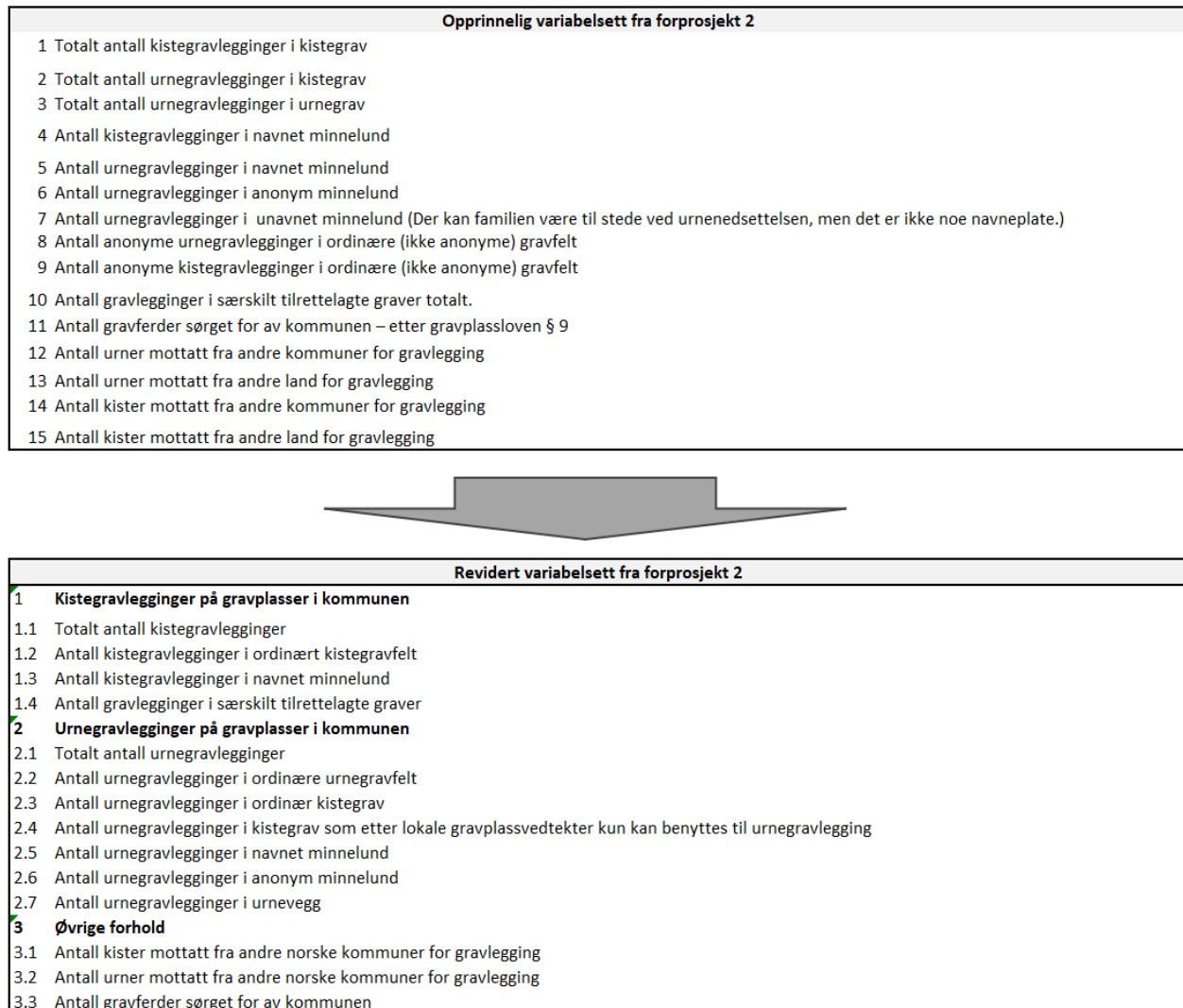
- Komplexitet i datainnsamling
 - Noen variabler kan kreve kompleks datainnsamling og koordinering mellom ulike avdelinger eller organisasjoner. For eksempel kan "Antall urner mottatt fra andre land for gravlegging" være en utfordrende variabel fordi den kan involvere samarbeid med internasjonale instanser, tollmyndigheter, og så videre.
- Tilgjengelighet av data
 - Variabler som "Totalt antall urnegravlegginger i kistegrav" kan være enklere å håndtere hvis dataene allerede finnes i et register eller et fagsystem, som beskrevet i den generelle objektkatalogen for Gravplass.
- Forståelse av variablene
 - Hvor godt de som svarer på undersøkelsen forstår hva de forskjellige variablene innebærer, kan også spille en rolle. Variabler som er godt definert i objektkatalogen kan vurderes som enklere.
- Teknisk kompetanse
 - Forståelse for SOSI-standarder, ID-systemer og andre tekniske aspekter som beskrives i den generelle objektkatalogen kan også påvirke hvor enkelt det er å rapportere på forskjellige variabler.
- Relevans og frekvens
 - Noen variabler kan være mer relevante for daglig drift og derfor lettere å rapportere på. For eksempel kan variabler som "Antall kister mottatt fra andre kommuner for gravlegging" være vanligere og dermed oppfattes som enklere.

5.2 Revidert forslag til gravplasstatistikk

Figur 5-2 Opprinnelig og revidert antall variabler som skal ligge til grunn for nasjonal gravplasstatistikk

Vi har foreslått å prioritere ned variablene 7, 8, 13 og 15, i denne sammenhengen betyr det at vi retter oppmerksomheten mot de andre variablene, og at de nedprioriterte variablene kan bli aktuelle å inkludere på et senere tidspunkt.

Figur 5-2 Opprinnelig og revidert antall variabler som skal ligge til grunn for nasjonal gravplasstatistikk

Figur 5-2 viser resultatet fra fasen der vi revurderte variablene og dermed utgangspunktet for nasjonal gravplasstatistikk. De opprinnelige 15 variablene øverst i figuren og de reviderte 14 variablene nederst.

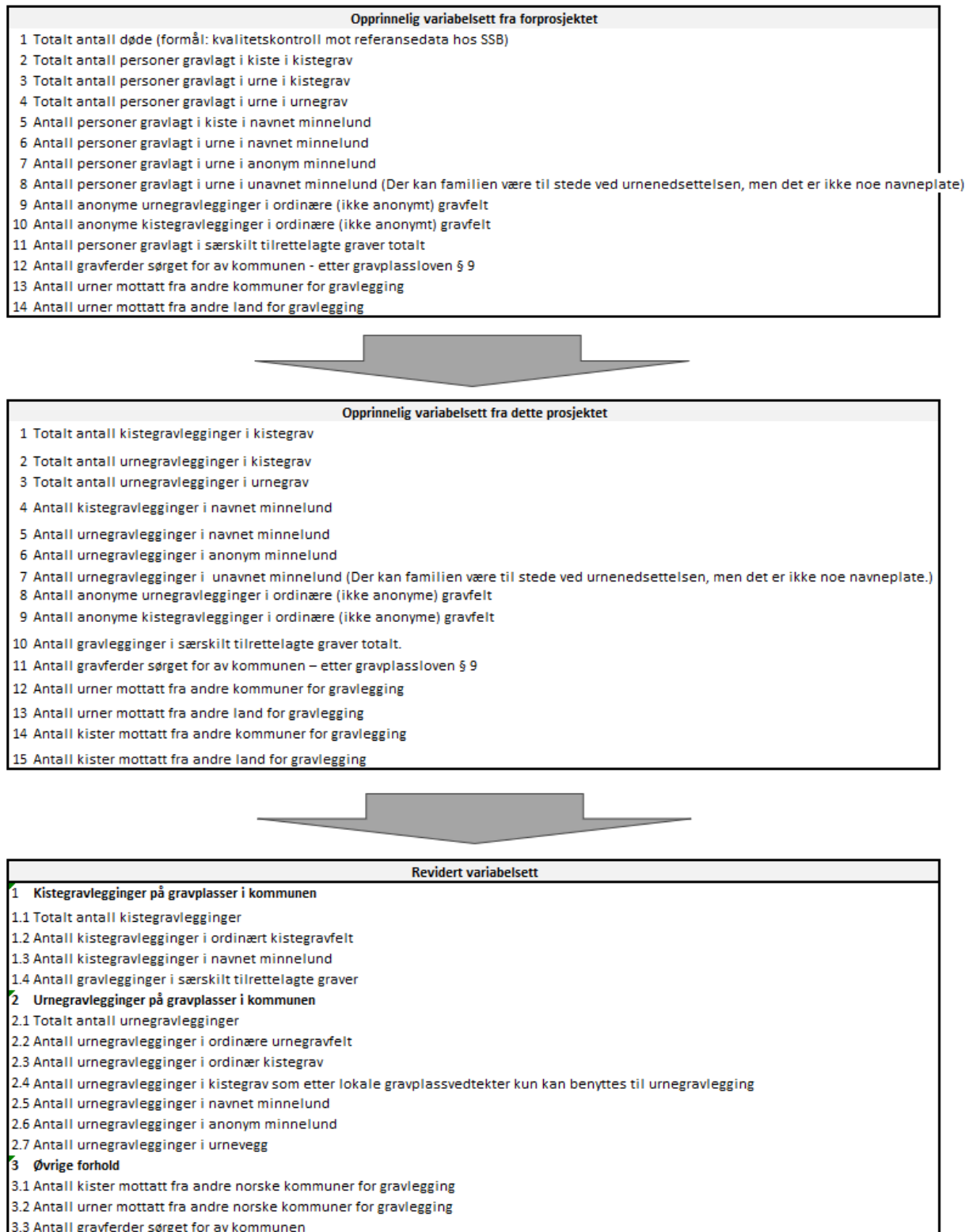
Ut fra kriteriet om at variablene er vanskelig å rapportere på så ga undersøkelsen signaler om at variabel 8 (Antall anonyme urnegravlegginger i ordinære (ikke anonyme) gravfelt, 13 (Antall urner mottatt fra andre land for gravlegging) og variabel 15 (Antall kister mottatt fra andre land for gravlegging).

Videre opplevdes variabel 7 og 8 som mulig å misforstå. Vi fikk tilbakemeldinger som:

- Fagsystemet vi bruker gir ikke nok muligheter til å hente ut ulike typer statistikk.
- Største utfordringen er oss selv.
- Det finnes ikke pålitelig nok søk som viser urner i kistegrav, dels fordi systemet ikke har det og dels fordi graver ikke er riktig registrert.

- Det finnes ikke anonyme felt for kister. Vi har ikke rapportering urne i kistegrav. Vi har ikke følgende tilbud, kistegraver i minnelund, anonym minnelund eller egne ordinære urnefelt.
- Hvordan kan en gravlegging være anonym på et ordinært gravfelt hvor det er anledning til å sette opp gravminne? Vi bruker begrepet «umerket grav».

Det var behov for en ny runde med å tenke igjennom definisjonene av variablene og spesielt med tanke på å forenkle rapporteringen. Figur 5-3 viser utviklingen i prosessen med å definere og velge variablene til grunn for nasjonal gravplasstatistikk.

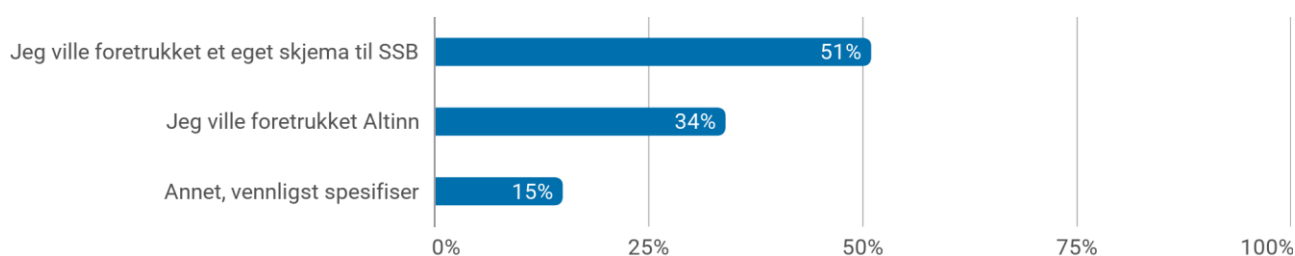

Figur 5-3 Variablene lagt til grunn for nasjonal gravplasstatistikk

5.3 Forslag til metodikk for uthenting av nasjonal statistikk med tilhørende forventninger til gravplassmyndighetene (gpl § 23)

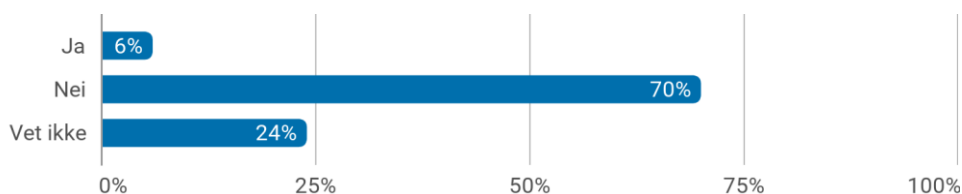
Tilbakemeldingen fra gravplassmyndighetene viser at det er ingen sterke meninger om rapporteringskanal, men det er en sterk forventning til at fagsystemene bør håndtere rapporteringen.

Figur 5-4 spør om hvilken kanal eller rapporteringsform som foretrekkes. Ville du se det som hensiktsmessig om variablene skulle rapporteres inn i Altinn eller et eget skjema til SSB?

Figur 5-4 Ville du se det som hensiktsmessig om variablene skulle rapporteres inn i Altinn eller et eget skjema til SSB? (kilde: Norconsult)

Figur 5-5 spør om det vil det være problematisk for fellesrådet/ / gravplassmyndighetene å registrere via Altinn?

Figur 5-5 Vil det være problematisk for fellesrådet/ / gravplassmyndighetene å registrere via Altinn? (kilde: Norconsult)

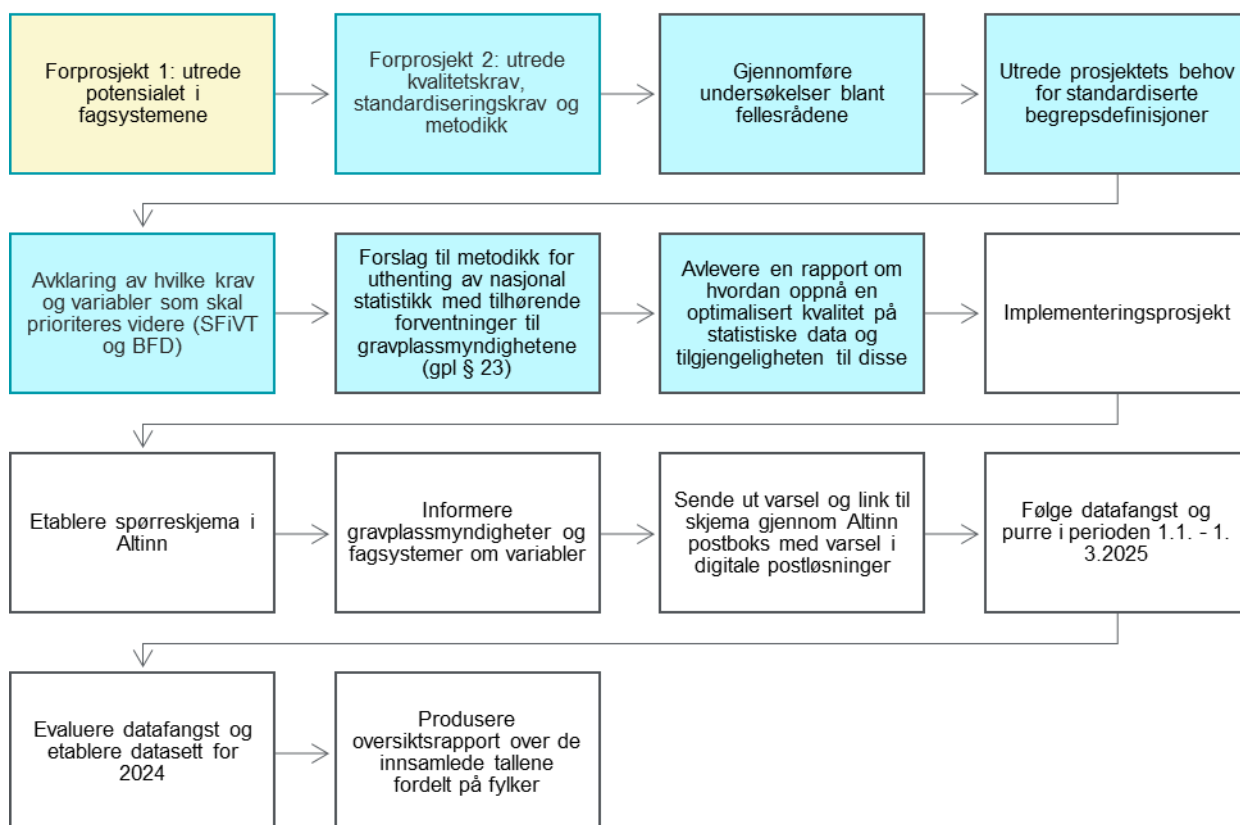
Oppsummert er det lite problematisering med tanke på rapporteringskanal, det er heller ingen sterke meninger, selv om SSB nevnes av flest som foretrukne rapporteringsform. Noe skyldes at det erfaringsmessig oppleves som enklere og mer fleksibelt å tildele roller og ansvar for rapporteringen internt hos gravplassmyndighetene.

Dersom fagsystemleverandørene er proaktive, vil det være mulig for dem å utarbeide verktøy for korrekt rapportering innen første rapportering skal skje i januar 2025. Prosjektet anbefaler at det etableres et innsamlingsskjema i Altinn for innrapporteringen for året 2024, og at det sendes ut melding til lederne av alle lokale gravplassmyndigheter gjennom Altinn og de ulike digitale postkasseløsningene som Altinn er knyttet til. Det må i så fall kjøres et implementeringsprosjekt hvor man inngår et samarbeid med Altinn/konsulentfirma for utarbeidelse av skjema, og mottakerliste i Altinn.

Formell mottaker av statistikken bør være Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Det bør settes en frist for rapportering for eksempel mars 2025, og man kan da sette sammen et datasett som, forutsatt adekvat dekning, vil danne basis for nasjonal rapportering. Det anbefales og at man foretar en evaluering etter første års datainnsamling, og gjør eventuelle nødvendige justeringer med tanke på variabler og definisjoner.

På sikt anbefaler prosjektet at statistikken forvaltes og samles inn av Statistisk Sentralbyrå, på samme måte som f.eks. KOSTRA-tall og annen offentlig statistikk. Inntil dette etableres, vil forvaltningsansvaret kunne legges til Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, som i samarbeid med Hovedorganisasjonen KA vil kunne lagre statistikken i adekvate dataformat som egner seg for formidling og rapportering.

Det foreslås at neste prosjektfase utføres av Hovedorganisasjonen KA i samarbeid med Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, og at ansvar for faglig forankring legges til SFiVT.

Figur 5-6 Prosjektskisse for implementering

5.4 Forvaltning av nasjonal gravplasstatistikk

Vi har gjort en vurdering av mulige risikoer og muligheter som kan påvirke prosjektet, metoden kan også legges til grunn for hvordan sikre at forvaltningen (videreføringen av prosjektet) blir best mulig. ROS-analysen bør være et levende dokument som regelmessig oppdateres gjennom prosjektets levetid, med tiltak som kontinuerlig vurderes og justeres i henhold til prosjektets fremdrift og eventuelle endringer i eksterne og interne forhold.

For prosjektet med å etablere nasjonal gravplasstatistikk har vi sett på behovet for klarere standardiserte definisjoner og prosedyrer rundt ulike gravleggingstyper. Vi har foreslått å standardisere kategorier og definisjoner for å reflektere de faktiske praksisene på gravplassene.

Tilbakemeldingen fra respondentene i undersøkelsen og intervjuene indikerer at praksis og preferanser blant gravplassmyndighetene varierer. Økt harmonisering tilsier bredere engasjement og kommunikasjon med interessentene, for eksempel gjennom kontinuerlig dialog for å sikre at alle praksiser og preferanser er godt forstått og representert.

Vi har sett at det er risiko relatert til misforståelser av terminologi. En andel av svarene indikerer at det er misforståelser eller tvetydigheter i begrepene, og dette tyder på en høy risiko for inkonsistens og feiltolkning av data. Tiltaket her er å sette i gang en grundig prosess for definering og validering av begreper som involverer gravplassmyndighetene for å sikre klarhet og felles forståelse.

Det er behov for bedre opplæring og veiledningsmateriell. Uklarheter i begrepsbruk kan indikere at opplæring og veiledningsmateriell er utilstrekkelig. Respondentene meldte også tilbake at kompetansen til å hente ut data fra fagsystemet var for dårlig på egne vegne. Opplæringsprogrammer og veiledningsmateriell som klargjør bruk av terminologi kan forbedre og øke tilgjengeligheten.

Misforståelser og usikkerhet om hva variablene innebærer kan tyde på et behov for bedre kommunikasjon og informasjonsdeling om prosjektets variabler og terminologi. Regelmessige informasjonsmøter og opprettingen av en kommunikasjonsplattform for å diskutere og avklare terminologi kan være nyttig for videre forvaltning av fagområdet. Her anbefales det å opprette en arena for informasjonsforvaltning der diskusjoner om forhold som kan berører gravplasstatistikk tas løpende.

Dette tiltaket vil også adressere behovet for en formalisert prosess for å samle inn og adressere tilbakemeldinger fra brukere av statistikken.

Tvetydige formuleringer kan føre til inkonsistens i hvordan data registreres og rapporteres. Det vil være viktig med standardisering av datainnsamlings- og registreringsprosesser for å sikre klarhet i hvordan variablene håndteres.

6 Anbefaling

Prosjektets formål var å lage en anbefaling om hvordan gravplassmyndighetene kan oppfylle kravet i gravplassloven § 23 om innlevering av statistiske data. Forprosjekt 2 har spesielt sett på disse områdene:

- Utrede kvalitetskrav, standardiseringskrav og metodikk.
- Gjennomføre undersøkelser blant fellesrådene
- Utrede prosjektets behov for standardiserte begrepsdefinisjoner
- Avklaring av hvilke krav og variabler som skal prioriteres videre (SFIVT og BFD)
- Forslag til metodikk for uthenting av nasjonal statistikk med tilhørende forventninger til gravplassmyndighetene (gpl § 23)
- Avlevere en rapport om hvordan oppnå en optimalisert kvalitet på statistiske data og tilgjengeligheten til disse

Figur 6-1 viser de utvalgte variablene som prosjektet foreslår skal ligge til grunn for nasjonal gravplasstatistikk. Utvalget er en forenkling av det opprinnelige settet med variabler, og er i tillegg basert på en logikk som gjør det enkelt å legge til nye variabler i rapporter hentet fra fagsystemet dersom behovet melder seg.

Revidert variabelsett
1 Kistegravlegginger på gravplasser i kommunen 1.1 Totalt antall kistegravlegginger 1.2 Antall kistegravlegginger i ordinært kistegravfelt 1.3 Antall kistegravlegginger i navnet minnelund 1.4 Antall gravlegginger i særskilt tilrettelagte graver 2 Urnegravlegginger på gravplasser i kommunen 2.1 Totalt antall urnegravlegginger 2.2 Antall urnegravlegginger i ordinære urnegravfelt 2.3 Antall urnegravlegginger i ordinær kistegrav 2.4 Antall urnegravlegginger i kistegrav som etter lokale gravplassvedtekter kun kan benyttes til urnegravlegging 2.5 Antall urnegravlegginger i navnet minnelund 2.6 Antall urnegravlegginger i anonym minnelund 2.7 Antall urnegravlegginger i urnevegg 3 Øvrige forhold 3.1 Antall kister mottatt fra andre norske kommuner for gravlegging 3.2 Antall urner mottatt fra andre norske kommuner for gravlegging 3.3 Antall gravferder sørget for av kommunen

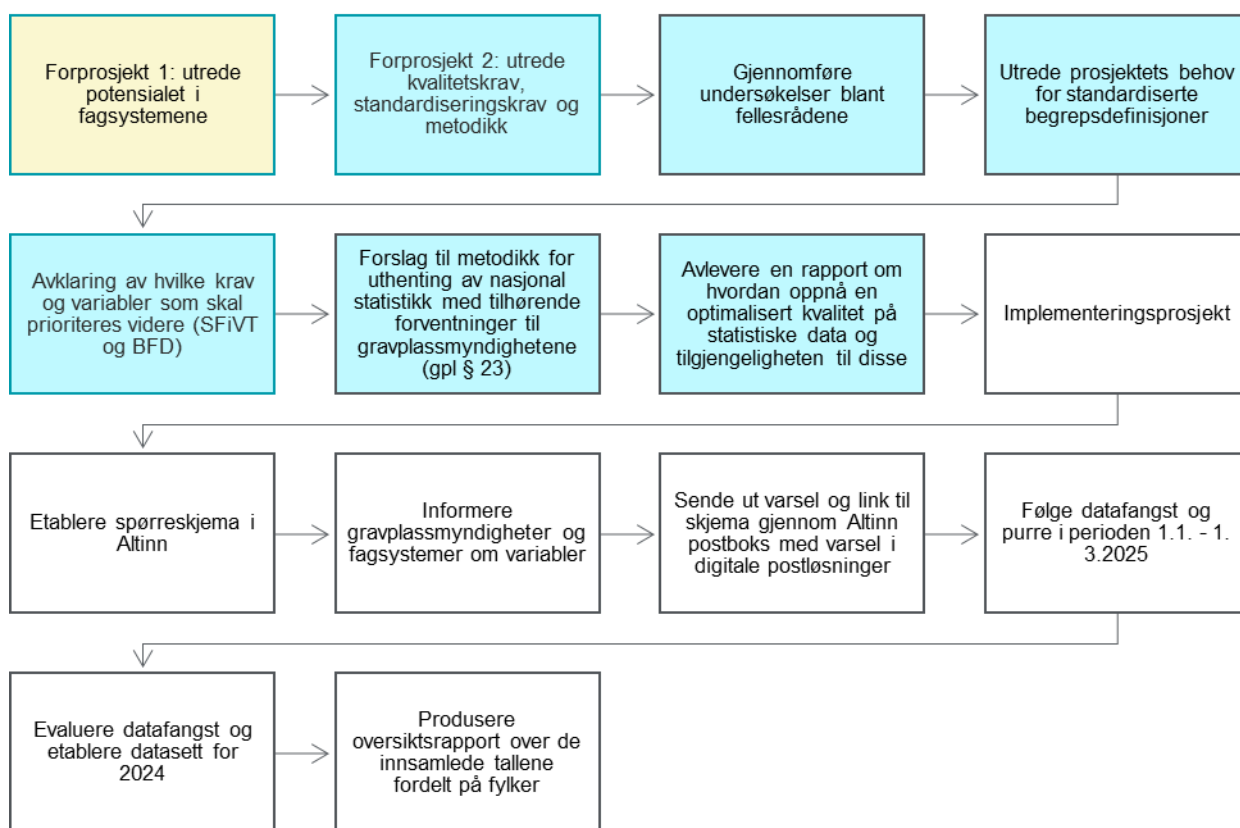
Figur 6-1 Utvalgte variabler til grunn for nasjonal gravplasstatistikk

Kartleggingen av utfordringene i prosjektet avdekket at mange respondenter mente at dagens fagsystemer ikke gir tilstrekkelige muligheter for å hente ut den etterspurte statistikken. Noen av gravplassmyndighetene rapporterte også at de må gjøre en manuell gjennomgang av data, noe som er tidkrevende og feilutsatt.

Videre rapporterte noen gravplassmyndigheter at flere av de forespurte variablene ikke er relevante for dem, f.eks. på grunn av lavt antall gravlegginger per år. Enkelte rapporterte at de ikke har tilstrekkelig kompetanse til å søke opp nødvendig informasjon i fagsystemet.

Som løsning på dette peker vi i rapporten på behovet for at fagsystemene tilbyr funksjonalitet for rapportering og statistikk. Det er viktig å definere og standardisere begrepene for å unngå misforståelser og feilrapportering. Datainnsamlingen bør tilpasses slik at den er relevant for alle kommuner, uavhengig av størrelse og antall gravlegginger. Det kan være nyttig med mer detaljerte instruksjoner eller forklaringer knyttet til hvert spørsmål eller variabel i undersøkelsen. Gravplassmyndighetene er ansvarlige for rapporteringen av statistikk, for å støtte de i rollen trenger de nødvendig opplæring eller veiledning i hvordan man kan bruke fagsystemene mer effektivt for rapportering.

Prosjektet anbefaler at man starter innsamling av nasjonal gravplasstatistikk på grunnlag av de foreslåtte variablene, med tilhørende definisjoner. Ved å informere gravplassmyndighetene om at dette forventes rapportert i januar 2025, vil man for året 2024 gjøre et første forsøk på å oppnå en dekkende nasjonal innsamling av tall. Figur 6-2 skisserer en mulig forlengelse av de to forprosjektene.

Figur 6-2 Forslag til implementeringsprosjekt for nasjonal gravplasstatistikk

Det bør legges til rette for at fagsystemene mottar variabeloversikten tidlig i 2024, slik at de kan tilrettelegge for ny funksjonalitet innen første rapportering skal skje i januar 2025. Prosjektet anbefaler at det etableres et innsamlings-skjema i Altinn for innrapporteringen for året 2024, slik at rapporteringen skjer manuelt fra gravplassmyndighetene på grunnlag av tall de rapporterer ut fra fagsystemene. Det sendes ut melding til lederne av alle lokale gravplassmyndigheter gjennom Altinn og de ulike digitale postkasseløsningene som

Altinn er knyttet til. Det må i så fall kjøres et implementeringsprosjekt hvor man inngår et samarbeid med Altinn/konsulentfirma for utarbeidelse av skjema, og mottakerliste i Altinn.

Det bør settes en frist for rapportering for eksempel mars 2025, og man kan da sette sammen et datasett som, forutsatt adekvat dekning, vil danne basis for nasjonal rapportering. Det anbefales og at man foretar en evaluering etter første års datainnsamling, og gjør eventuelle nødvendige justeringer med tanke på variabler og definisjoner.

På sikt anbefaler prosjektet at statistikken forvaltes og samles inn av Statistisk Sentralbyrå, på samme måte som f.eks. KOSTRA-tall og annen offentlig statistikk. Ut fra standardformater definert av SSB vil fagsystemene da kunne utarbeide filbasert overføring av statistikken til SSB. Inntil SSB-forvaltningen etableres, vil formell mottaksmyndighet for statistikken og forvaltningsansvaret for denne kunne legges til Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, som i samarbeid med Hovedorganisasjonen KA vil kunne lagre statistikken i adekvate dataformat som egner seg for formidling og rapportering.

Det foreslås at neste prosjektfase utføres av Hovedorganisasjonen KA i samarbeid med Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, og at ansvar for faglig forankring og eierskap legges til SFiVT.

Vedlegg: spørreskjema